

RAPORT MONITORIMI JANAR – QERSHOR 2020

STRATEGJIA E DREJTËSISË PËR TË MITUR

Tabela e Përmbajtjes

I. Përmbledhje ekzekutive mbi monitorimin e Strategjisë së Drejtësisë për të Mitur 2018-2021 dhe Planit të Veprimit për periudhën Janar – Qershor 2020.....	4
1. Hyrje.....	4
2. Progresi në legjislacion.....	5
3. Marrëveshjet e bashkëpunimit midis Ministrisë së Drejtësisë dhe Bashkive në Republikën e Shqipërisë.....	6
4. Kuadri infrastrukturor për të mitur në konflikt me ligjin.....	7
5. Kuvendi për të Miturit.....	8
6. Nënshkrimi i Memorandumit të Mirëkuptimit nga Kuvendi.....	8
II. Metodologjia e monitorimit.....	9
III. Progresi i zbatimit sipas objektivave	10
Objektivi 1: Garantimi i aksesit të të miturve në drejtësi.	10
Objektivi 2: Garantimi i procesit të rregullt ligjor për të miturit.	11
Objektivi 3: Parandalimi i ri-përfshirjes të të miturve/të rinjve në krime.....	12
Objektivi 4: Rishoqërimi, riintegrimi dhe rehabilitimi i të miturve në kontakt ose konflikt me ligjin.....	14
Objektivi 5: Forcimi i bashkëpunimit të institucioneve të sistemit të drejtësisë për të miturit. .	15
IV. Arritjet kryesore gjatë periudhës Janar – Qershor 2020.....	17
V. Zbatimi i projekteve dhe programeve ndërkombëtare në fushën e drejtësisë penale për të mitur..	19
VI. Konkluzione dhe sfida	23
VII. Aneks 1	24

LISTA E SHKURTIMEVE

ASHDMF	Agjencia Shtetërore për të Drejtat dhe Mbrojtjen e Fëmijës
AS	Akademia e Sigurisë
DAP	Departamenti i Administratës Publike
DPB	Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve
DPPSH	Drejtoria e Përgjithshme e Policisë së Shtetit
DPSHP	Drejtoria e Përgjithshme e Shërbimit të Provës
KL Gj	Këshilli i Lartë Gjyqësor
KLP	Këshilli i Lartë i Prokurorisë
KDIMDHP	Komisioneri për të Drejtën e Informimit dhe Mbrojtjen e të Dhënave Personale
KKD	Komisioneri kundër Diskriminimit
KM	Këshilli i Ministrave
KSHB	Komiteti Shqiptar i Birësimeve
MD	Ministria e Drejtësisë
MB	Ministria e Brendshme
MSHMS	Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale
MASR	Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë
MFE	Ministria e Financave dhe Ekonomisë
RSH	Republika e Shqipërisë
SHM	Shkolla e Magjistraturës

PBA	Programi Buxhetor Afatmesëm
PP	Prokuroria e Përgjithshme
UP	Urdhri i Psikologut
VKM	Vendim i Këshillit të Ministrave

I. PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE MBI MONITORIMIN E STRATEGJISË SË DREJTËSISË PËR TË MITUR 2018-2021 DHE PLANIT TË VEPRIMIT PËR PERIUDHËN JANAR – QERSHOR 2020.

1. Hyrje

Strategjia e Drejtësisë për të Mitur 2018-2021 dhe Plan i saj i Veprimit është miratuar nga Këshilli i Ministrave, me Vendimin nr.541, datë 19.09.2018.

Vizioni i Strategjisë së Drejtësisë për të Miturit është “Përmirësimi i drejtësisë për të mitur që garanton një drejtësi miqësore për fëmijë dhe që mbrojnë interesin më të lartë të tyre”.

Qëllimi i Strategjisë së Drejtësisë për të Miturit 2018-2021 është promovimi dhe mbrojtja më efektive e të drejtave dhe nevojave në proceset gjyqësore dhe alternativat ndaj këtyre procedurave, për të miturit në konflikt me ligjin, viktimat, dëshmitarë të veprave penale, të miturit nën moshë për t’u ndjekur penalisht dhe të miturit pjesëmarrës në proceset gjyqësore kryesisht atyre penale, nëpërmjet implementimit të standardeve kombëtare dhe ndërkombëtare të të drejtave të fëmijëve. Strategjia përmban një qasje ndërdisiplinore, që do të integrohet me të gjithë dokumentet e tjera ekzistuese kombëtare, e shoqëruar me aktivitete konkrete.

Strategjia ka *pesë objektiva strategjike të nivelit të lartë*, të cilat janë:

1. Garantimi i aksesit të të miturve në drejtësi.
2. Garantimi i procesit të rregullt ligjor për të miturit.
3. Parandalimi i ri-përfshirjes në krime të të miturve/të rinjve në krime.
4. Rishoqërimi, riintegrimi dhe rehabilitimi i të miturve në kontakt ose konflikt me ligjin.
5. Forcimi i bashkëpunimit të institucioneve të sistemit të drejtësisë për të miturit.

Objektivat Strategjike do të adresohen nëpërmjet politikave të mirëmenduara dhe të programuara me qëllim dhënien e impaktit pozitiv dhe të qëndrueshëm në respektimin, promovimin dhe mbrojtjen e të drejtave të fëmijëve në marrëdhënie me organet e sistemit të drejtësisë.

Ky raport është hartuar në kuadër të zbatimit të Planit të Veprimit të Strategjisë së Drejtësisë për të Mitur 2018 - 2021 dhe përbën raportin e parë të monitorimit për vitin 2020. Raporti mbulon progresin gjatë periudhës 1 janar deri më 30 qershor 2020. Me qëllim monitorimin lidhur me arritjet, progresin/sfidat drejt përmbushjes së objektivave të strategjisë, nëpërmjet raportimit të pikave të

kontaktit është siguruar informacion nga çdo institucion përgjegjës lidhur me zbatimin e masave të parashikuara në planin e veprimit të SDM-së.

Plani i Veprimit 2018 -2021 përbëhet nga 5 objektivat e mësipërm dhe përmban në total 25 aktivitete. Për vitin 2020, në Strategji janë parashikur për tu zhvilluar 24 aktivitete. Me qëllim monitorimin e zbatimit të masave të ndërmarra, përsa i përket përmbushjes së objektivave strategjike, procesi i monitorimit është kryer në nivel objektiv. Vlerësimi i nivelit dhe statusit të zbatimit të masave/nën-aktiviteteve të SDM-së bazohet mbi informacionin e dhënë nga çdo njësi përgjegjëse. Ministria e Drejtësisë ka kryer vlerësimin e informacionit gjatë muajve korrik - gusht 2020. **Raporti dhe analiza statistikore e secilit prej objektivave është hartuar mbi numrin total të aktiviteteve të parashikuara për tu realizuar gjatë vitit 2020.**

2. Progresi në legjislacion

Në kuadër të reformës në drejtësi është miratuar ligji nr. 37/2017, datë 30.03.2017 “Kodi i Drejtësisë Penale për të Mitur”, dhe ligji nr. 18/2017 “Për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijëve”, që rregullojnë organizimin dhe funksionimin e institucioneve për trajtimin dhe mbrojtjen e të drejtave të fëmijëve.

Pas hyrjes në fuqi më **1 Janar 2018** hyri në fuqi ligji nr. 37/2017, datë 30.03.2017 “Kodi i Drejtësisë Penale për të Mitur”, i cili përmban norma të posaçme ligjore lidhur me përgjegjësinë penale të të miturve, rregulla procedurale lidhur me hetimin, ndjekjen penale, procesin gjyqësor, ekzekutimin e vendimit të dënimit penal, rehabilitimin ose të çdo mase tjetër që përfshin një të mitur në konflikt me ligjin, një të mitur viktimë dhe/ose dëshmitar të veprës penale, si dhe rregulla për të rinjtë nga grupmosha 18 deri në 21 vjeç. Ky ligj përbën një risi dhe zhvillon standardet e legjislacionit shqiptar në mbrojtjen e të drejtave të fëmijëve në tërësi dhe të të miturve në konflikt me ligjin në veçanti. Kodi është një ligj i veçantë për shkak të përmbajtjes së tij pasi përmbledh të gjitha dispozitat që referojnë të miturin në Kodin Penal, Kodin e Procedurës Penale, Ligjin “Për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve me burgim dhe të paraburgosurve”, si dhe ligje të tjera referuese të sistemit të drejtësisë penale për të mitur. Ky Kod siguron përafrimin e legjislacionit shqiptar me Direktivën 2011/93/BE datë 13.12.2011, përveç përputhjes me standardet ndërkombëtare dhe rajonale.

Në zbatim të plotë të këtij Kodi janë parashikuar një seri masash në Planin e Veprimit të Strategjisë së Drejtësisë për të Mitur.

Mbrojtja dhe garantimi i të drejtave të të miturve është një ndër prioritetet kyçe të Ministrisë së Drejtësisë, e jetësuar në Programin e Qeverisë Shqiptare nën objektivin madhor “Zbatimi i reformimit të sistemit të drejtësisë për të miturit në konflikt me ligjin duke forcuar sistemin e drejtësisë restauruese dhe mbrojtjen efektive procedurale”.

Ministria e Drejtësisë mbështetur në kuadrin ligjor vendas dhe ndërkombëtar që rregullon fushën e të drejtave të fëmijëve vlerëson se interesi më i lartë i fëmijës është një parim i rëndësishëm, i cili duhet të gjejë zbatim së pari në të drejtën penale, por edhe atë administrative dhe civile.

Mbrojtja e të drejtave të të miturve nëpërmjet garantimit të ofrimit të shërbimeve në sistemin gjyqësor ka qenë një nga rregullimet bazë të paketës më të fundit ligjore të normimit të sistemit të drejtësisë,

në kuadër të reformës në drejtësi. Konkretisht, të miturit në sistemin e drejtësisë penale përbëjnë një kategori vulnerabël dhe garantimi i procedurave ligjore të shpejta, efektive dhe cilësore ka qenë synimi më i rëndësishëm i reformës në sistemin e drejtësisë penale, e konkretizuar kjo me miratimin e Kodit të Drejtësisë Penale për të Mitur dhe Ligjin për të Drejtat dhe Mbrojtjen e Fëmijëve.

Gjithashtu janë miratuar gjashtë Vendime të Këshillit të Ministrave, urdhëra dhe udhëzime si dhe një projekt vendim (aneks 1) duke garantuar në këtë drejtim mbrojtjen e të drejtave të fëmijëve. Pwr mw tepwr nw vijitm të Urdhrit Nr. 75, datë 09.06.2020 të Kryeministrit **“Për ngritjen e grupit ndërinstitucional të punës për përmirësimin e sistemit të parandalimit dhe adresimit të dhunës ndaj të miturve”**, pranë Ministrisë së Drejtësisë janë ngritur dy grupe pune, lidhur me:

- Analizën e problematikave të dhunës në familje;
- Për përmirësimin e sistemit të parandalimit dhe adresimit të abuzimit seksual ndaj të miturve.

Përsa më sipër, është analizuar legjislacioni në fuqi bazuar dhe në rekomandimet e ekspertëve ndërkombëtarë, si dhe hapat që do ndiqen në vijimësi të këtij procesi.

3. Marrëveshjet e bashkëpunimit midis Ministrisë së Drejtësisë dhe Bashkive në Republikën e Shqipërisë.

Bashkëpunimi ndërinstitucional ndërmjet hallkave të sistemit të drejtësisë me strukturat e pushtetit lokal ka rëndësi thelbësore në plotësimin e kuadrit institucional për zbatimin në praktikë të legjislacionit për drejtësinë për të miturit. Një tjetër angazhim tepër i nevojshëm për zbatimin efektiv të Strategjisë së Drejtësisë për të Mitur dhe të Planit të Veprimit 2018-2021, është dhe forcimi i bashkëpunimit të Shërbimit të Provës me strukturat në nivel vendor, me qëllim trajtimin e të miturve me masën alternative të shmangies pranë qendrave sociale multidisiplinare. Për këtë gjatë periudhës janar – qershor 2020 janë nënshkruar 6 marrëveshje bashkëpunimi ndërmjet Ministrisë së Drejtësisë dhe pushtetit vendor. Konkretisht, është nënshkruar marrëveshja me Bashkinë Sarandë, Përmet, Mat, Lezhe, Belsh dhe Librazhd si dhe vijon puna me bashkitë e tjera në vënd me qëllim ngritjen sa më parë të qendrave multidisiplinare për trajtimin e masave alternative dhe të shmangies për të miturit në konflikt me ligjin.

Qendrat multidisiplinare pranë Bashkive me të cilat janë nënshkruar marrëveshjet, janë funksionale dhe të hapura për çdo referim të mundshëm të rasteve nga Prokuroria dhe Gjykata. Aktualisht, në qendrat multidisiplinare ngrihen Grupet Teknike Ndërsektoriale (GTN), ku marrin pjesë Punonjësit e Mbrojtjes së Fëmijëve (PMF), psikologë, punonjës socialë, avokatë, mjekë, dhe të tjerë profesionistë të fushave sipas rastit, pasi bëhet vlerësimi i nevojave të të miturit. Në rastet kur prokuroria jep masat e shmangies dhe i mituri duhet të mbikëqyret nga Shërbimi i Provës, specialisti përkatës merr pjesë në GTN dhe në trajtimin e rastit sipas nevojave përkatëse. Llojet e shërbimeve të ofruara për të miturit në konflikt me ligjin janë të ndryshme, duke përfshirë këshillimin individual dhe familjar, aktivitete sociale, edukative, sensibilizuese, etj, si dhe çdo lloj ndihme tjetër që GTN vlerëson se i mituri ka nevojë.

Objekti i nënshkrimit të këtyre marrëveshjeve mes Palëve është vendosja e bashkëpunimit midis dy institucioneve për realizimin dhe mbikëqyrjen e masave alternative të shmangies nga ndjekja penale dhe dënimi për të miturit në konflikt me Ligjin.

Me nënshkrimin e marrëveshjes Palët bien dakord të bashkëpunojnë me qëllim zbatimin e masave të shmangies për të miturit në konflikt me ligjin nëpërmjet:

- i) *ofrimit të tërësisë së shërbimeve sociale për të miturit tek Qendrat Sociale në varësi të Bashkisë;*
- ii) *organizimit dhe pjesëmarrjes së punonjësve të Njesisë për Mbrojtjen e Femijëve dhe Shërbimit të Provës në trajnime të përbashkëta me qëllim forcimin e kapaciteteve profesionale të strukturave të shërbimeve mbështetëse në këtë proces;*
- iii) *lehtësimit të ofrimit të ndihmës dhe mbështetjes për të miturit në konflikt me ligjin dhe familjes së tij, kur kjo kërkohet prej tyre;*
- iv) *promovimit të modelit të drejtësisë miqësore me të miturit në konflikt me ligjin duke organizuar në ambientet e Qendrës aktivitete sensibilizuese, edukative, argëtuese dhe aktivitete të tjera në përshtatje me nevojat e të miturit.*

Vlen të theksohet se Ministria e Drejtësisë ka lidhur marrëveshje bashkëpunimi në lidhje me programet e drejtësisë restauruese për të miturit OJF-të të cilat synojnë në modelimin e shërbimeve për riintegrimin e fëmijëve në konflikt me ligjin si dhe në forcimin dhe rritjen e kapaciteteve të organeve përgjegjëse për zbatimin e këtij modeli. Modeli i shërbimeve riintegruese do të zhvillohet në bashkëpunim me Ministrinë e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, Ministrinë e Drejtësisë, Bashkinë e Tiranës, Drejtorinë e Përgjithshme të Shërbimit të Provës, Qendrat e Formimit Profesional etj.

4. Kuadri infrastrukturor për të Miturit në konflikt me ligjin

Krijimi i institucioneve të reja në zbatim të Kodit të Drejtësisë Penale për të Miturit, si kusht për plotësimin e infrastrukturës së nevojshme për të vënë në zbatim aktet nënligjore, masat alternative të dënimit si dhe riintegrimin e të miturve në shoqëri, është një nga hallkat më të rëndësishme për t'u realizuar. Për këtë qëllim, Ministria e Drejtësisë është angazhuar në ngritjen e institucioneve të reja.

Qendra e Parandalimit të Krimeve të të Miturve dhe të Rinjve, institucion ky i konceptuar si një mekanizëm në varësi të Ministrisë së Drejtësisë, që do të hartojë programe parandaluese dhe do të mbikëqyrë për një periudhë 6-mujore të miturit pas përfundimit të dënimit. Ky institucion është planifikuar me një kapacitet fillestar prej 16 punonjësish. Është përgatitur dhe mbyllur paketa e dokumenteve administrative, përkushtimet e punës, rregullorja e brendshme dhe funksionimi i saj, plani 1 vjeçar i punës, modelet riintegruese dhe rehabilituese, si dhe aktet brendshme administrative. Gjithashtu është përfunduar dokumentacioni, i cili normon funksionimin e brendshëm të Qendrës për Parandalimin e të Miturve, si dhe kanë vijuar procedurat e rekrutimit të stafit.

Institucioni i Edukimit dhe Rehabilitimit të të Miturve, institucion ky i konceptuar si një mekanizëm pranë të cilit do të zbatohen programet e rehabilitimit dhe riintegrimin për të miturit që janë dënuar nga gjykata me dënimin e kufizimit të lirisë. Është miratuar Vendimi nr. 233, datë 17.04.2019 i Këshillit të Ministrave “*Për përcaktimin e rregullimeve të veçanta lidhur me funksionimin e mjedisëve, të nivelit të sigurisë së tyre dhe standardet e programeve të edukimit e të rehabilitimit, në rastet e kufizimit të lirisë së të miturve*”. Institucioni i Kufizimit të Lirisë vlerësohet se do të funksionojë si një institucion gjysëm i hapur, ku të miturve do t'u kufizohet liria e veprimt/lëvizjes në atë masë që parandalohet kryerja e veprave penale prej tyre dhe veçanërisht synohet riintegrimi

dhe rishoqërizimi i të miturit në komunitet. E gjithë procedura që do të ndiqet nga punonjësit e institucionit në kuadër të rishoqërizimit të të miturit do të bazohet në një program edukues/rehabilitues të përgjithshëm të hartuar nga vetë institucioni dhe një program individual trajtimi që do të bazohet në vlerësimin e nevojave specifike të çdo të mituri si dhe te metodat e ndërhyrjes. Gjatë kësaj periudhe ka vijuar ndjekja e procesit në bashkëpunim me projektet e huaja për të përshatur modelet e huaja më të mira me praktikën shqiptare dhe parashikimet ligjore.

Ngritja dhe funksionimi i këtyre dy institucioneve do t'i shërbejë trajtimit të të miturve në përputhje me standardet më të larta të mbrojtjes së të drejtave të tyre, duke synuar edukimin, rehabilitimin dhe ri integrimin e të miturve në konflikt me ligjin. Qëllimi i këtyre dy institucioneve është që të miturit në konflikt me ligjin, të trajtohen pa u izoluar përmes programeve të përshtatshme për edukimin, rehabilitimin dhe ri integrimin në komunitet dhe në shoqëri dhe shmangien e përfshirjes sërish të tyre në rrugën e kriminalitetit dhe uljen e recidivizimit. Për këto dy institucione është parashikuar fondi për investime me vlerat përkatëse për vitet buxhetore 2019/2020/2021/2022.

Krijimi dhe vënia në funksionim e Sistemit Elektronik të të Dhënave të Drejtësisë Penale për të Mitur është një tjetër sfidë e rëndësishme, e cila mundëson ndjekjen e rasteve të të miturve hap pas hapi dhe pas çdo faze, si dhe gjenerimin e të dhënave statistikore në kohë reale. Krijimi i Sistemit të Integruar është një detyrim ligjor që rrjedh nga neni 136 i Kodit të Drejtësisë Penale për të Mitur, ku përcaktohet se: *“Për mbajtjen e të dhënave të çështjeve penale që përfshijnë të miturit në konflikt me ligjin penal, të miturit viktimë dhe dëshmitarë të veprave penale, krijohet “Sistemi i Integruar i të Dhënave të Drejtësisë Penale për të Mitur”, Kodi, si edhe VKM nr.149, datë 20.03.2019, ngarkojnë Ministrinë e Drejtësisë për administrimin e të dhënave të këtij Sistemi. Ministria e Drejtësisë në bashkëpunim me AKSHI-n po përgatit modalitetet e ngritjes së këtij sistemi, duke marrë në konsideratë edhe modelin e ndërtuar tashmë nga UNICEF për këtë qëllim. Gjatë muajve të parë të vitit 2020 është realizuar takimi i grupit të punës ndërmjet AKSHI-t, UNICEF dhe Ministrisë së Drejtësisë, për hartimin e termave të referencës, studimin e tregut dhe përcaktimin e kriterëve të veçanta për përmirësimin e sistemit aktual. Për më tepër vijon komunikimi me AKSHI-n për hostimin e sistemit dhe marrëveshjen e bashkëpunimit ndërmjet MD-së dhe AKSHI-t, si dhe i janë përcjellë termat e referencës UNICEF-it, pas shkresës së ardhur nga AKSHI.*

UNICEF ka përzgjedhur ekspertët dhe konkretisht Qendrën CEMT me qëllim zhvillimin e mëtejshëm të sistemit. Në muajt në vijim, pritet që të organizohen takime të përbashkëta pune, worshope me të gjitha organet kompetente që do të jenë përdoruese të Sistemit.

5. Kuvendi për të miturit

Kuvendi i Shqipërisë e konsideron fëmijën një individ me të drejta të barabarta e të patjetërsueshme në shoqëri, trajtimi i të cilit duhet të ketë në fokus garantimin e zbatimit të parimeve universale dhe udhëheqëse të të drejtave të fëmijës si: mosdiskriminimi, mbijetesë dhe zhvillimi, interesi më i lartë i fëmijës dhe pjesëmarrja e fëmijës. Kuvendi njeh detyrimin e shtetit për të mbrojtur, respektuar dhe promovuar të drejtat e fëmijës, që burojnë nga Konventa për të Drejtat e Fëmijës e OKB-së, konventat e Këshillit të Europës, aktet e tjera ndërkombëtare të ratifikuara prej tij dhe nga legjislacioni i brendshëm. Për këtë qëllim Kuvendi, në legjislaturën e kaluar, ka ngritur Grupin e Deputetëve për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijëve, si një grup *ad-hoc* avokatësie të parlamentarëve, që do të nxisin

Kuvendin e Shqipërisë për shqyrtimin e nismave dhe veprimeve në mbështetje dhe në mbrojtje të të drejtave të fëmijëve në Shqipëri.

6. Nënshkrimi i Memorandumit të Mirëkuptimit nga Kuvendi

Në datën 22 janar 2018, Kuvendi i Shqipërisë dhe Fondi i Kombeve të Bashkuara për Fëmijët (UNICEF) nënshkruan Memorandumin e Mirëkuptimit, ndërmjet të cilit angazhohen së bashku në partneritet për përparimin e të drejtave të fëmijëve. Ky dokument shumë i rëndësishëm u nënshkruar nga Kryetari i Kuvendit, SH.T. Z Gramoz Ruçi dhe përfaqësuesi i UNICEF-it, Dr. Ezio Gianni Murzi. Memorandumi ka për qëllim të vendosë bashkëpunimin institucional mes Palëve, me synim forcimin e rolit ligjvënës, kontrollues dhe ndërgjegjësues të Kuvendit, komisioneve të tij të përhershme dhe të posaçme, nënkomisioneve parlamentare, përfshi grupin e deputetëve “Miq të Fëmijëve”, në çuarjen përpara të të drejtave të njeriut të fëmijëve.

Nëpërmjet këtij Memorandumi Palët angazhohen me detyrime konkrete në nxitjen e të drejtave të njeriut të fëmijëve, hartimin e ligjeve me fokus këto të drejta, bashkërendimin me qeverinë për realizimin e këtyre të drejtave, në përputhje me standardet ndërkombëtare të cilave i përmbahet shteti shqiptar.

Gjatë nënshkrimit të Memorandumit të Mirëkuptimit morën pjesë anëtarë Grupit të Deputetëve “Miq të fëmijëve”, kryetarë të Grupeve Parlamentare, Kryetarë të Komisioneve të Përhershme Parlamentare, deputetë të Kuvendit, përfaqësues të Ministrisë së Drejtësisë, të Ministrisë së Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, të Ministrisë së Brendshme, të Ministrisë së Arsimit, Avokati i Popullit, përfaqësues nga Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, Presidenti i Shoqatës për Autonomi Vendore, përfaqësues të organizatave kombëtare dhe ndërkombëtare që operojnë në Shqipëri, si dhe përfaqësues të shoqërisë civile që në fokus të punës së tyre kanë mbrojtjen e të drejtave të njeriut të fëmijëve. E gjithë veprimtaria e Grupit të Deputetëve “Miq të fëmijëve”, është e publikuar në faqen Kuvendit të Shqipërisë : <https://www.parlament.al/Kuvendi/KuvendiPerFemijet>

METODOLOGJIA E MONITORIMIT

Pranë Ministrisë së Drejtësisë është ngritur Sektori i Monitorimit, Jetësimit të Prioriteteve dhe Statistikave, në Drejtorinë e Politikave dhe Strategjive në Fushën e Drejtësisë, e cila është struktura përgjegjëse për procesin monitorues dhe për hartimin e Raporteve të Monitorimit të Strategjive, në zbatim të Urdhrit të Kryeministrit Nr. 166, dt. 5.10.2017 “Për miratimin e strukturës dhe të organikës së Ministrisë së Drejtësisë”.

Sektori i Monitorimit, Jetësimit të Prioriteteve dhe Statistikave kryen koordinimin me të gjitha institucionet përgjegjëse, si dhe më pas vijon me hartimin e raportit të monitorimit. Ky raport mbulon periudhën nga 1 janar deri në 30 qershor 2020 dhe është hartuar mbi bazën e kontributit të dhënë nga të gjitha institucionet e përfshira në Planin e Veprimit të SDM-së. Qëllimi është që të kemi informacion mbi arritjet, progresin dhe sfidat drejt përmbushjes së objektivave të strategjisë.

Çdo institucion ka raportuar mbi nivelin e zbatimit të çdo politike dhe aktiviteti, buxhetin e alokuar, problemet e hasura dhe vlerësimin e progresit të strategjisë në tërësi. Me qëllim monitorimin e zbatimit të angazhimeve të ndërmarra, përsa i përket realizimit të nën-aktiviteteve, procesi i monitorimit është kryer në nivel objektiv. Verifikimi i të dhënave të raportuara është kryer pjesërisht

online, për ato masa të cilat pikat e kontaktit kishin kryer raportimin, për të siguruar saktësinë e tyre. Trajtimi statistikor është kryer nëpërmjet kodifikimit të përgjigjeve bazuar në raportimet e mbledhura.

Ministria e Drejtësisë në mbështetje të procesit të monitorimit dërgon dokumentin për konsultim pranë institucioneve raportuese, shoqërisë civile, si dhe publikon draftin në faqen zyrtare të Ministrisë së Drejtësisë, ku caktohet dhe një adresë elektronike për marrjen e komenteve. Në përfundim të procesit konsultues, Ministria e Drejtësisë kryen reflektimin e komenteve/sugjerimeve relevante mbi draft-raportin e monitorimit para se të miratohet nga Mekanizmi Institucional i Monitorimit. Pas miratimit, Raporti përfundimtar publikohet në faqen zyrtare të Ministrisë së Drejtësisë.

II. PROGRESI I ZBATIMIT SIPAS OBJEKTIVAVE

Ky kapitull përshkruan progresin e arritur në kuadër të përmbushjes së secilit objektiv të Strategjisë dhe pasqyron grafikisht statusin e zbatimit të Strategjisë për periudhën janar – dhjetor 2019.

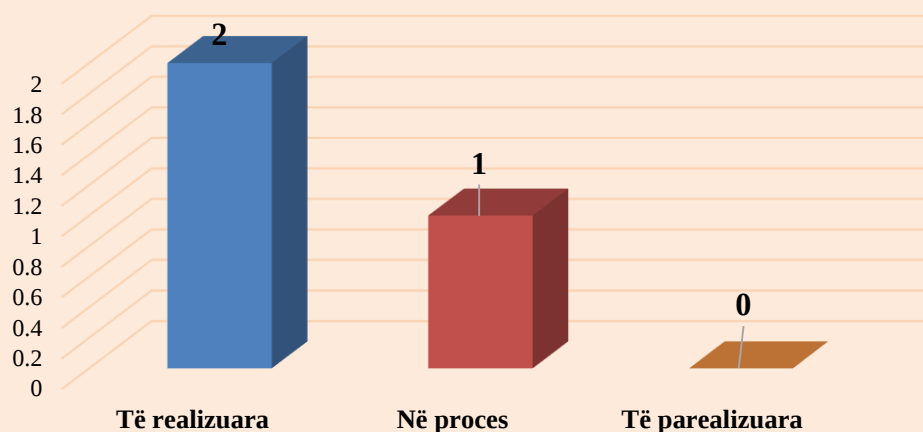
Objektivi 1: Garantimi i aksesit të të miturve në drejtësi.

Strategjia parashikon se aksesit në drejtësi do të garantohet duke dhënë rezultate konkrete të matshme me: i) numrin e strukturave dhe profesionistëve që ofrojnë ndihmë juridike; ii) numrin e mjediseve të rikonstruara në përshtatje me nevojat e të miturve dhe iii) numrin e aktiviteteve sensibilizuese për drejtësinë për të miturit. Ky aspekt lidhet me kapacitetin e të miturve për t'i aksesuar shërbimet e drejtësisë për të miturit dhe përfshin ndërgjegjësimin dhe ofrimin e ndihmës juridike falas, aktivitetet konkrete të të cilave do të konkretizohen në kapitullin vijues.

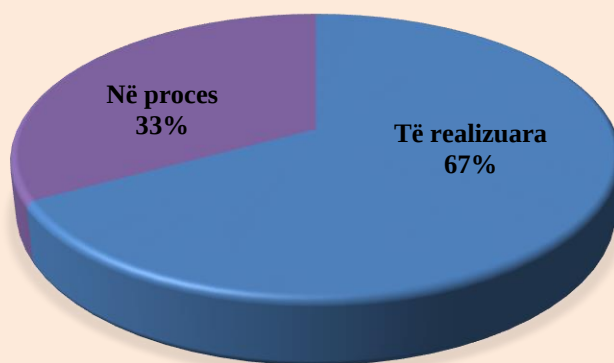
Numri i aktiviteteve në zbatim sipas objektivit 1

Janar - Qershor 2020		
Statusi i zbatimit të aktiviteteve të Objektivit 1	Numri i aktiviteteve	Përqindja ndaj totalit të Objektivit 1
Të realizuara	2	67%
Në proces	1	33%
Të parealizuara	0	0%
Totali	3	100%

Statusi i aktiviteteve të Objektivit 1

Përqindja e statusit të aktiviteteve

Rezulton se nga 3 aktivitete të parashikuara në Planin e Veprimit të Strategjisë për objektivin 1 për vitin 2020, janë realizuar 2 prej tyre, 1 është ende në proces zbatimi nga institucioni përgjegjës. Përqindja ndaj totalit të progresit të zbatimit të Planit të Veprimit për këtë objektiv është në nivelin 67% për aktivitetet të cilat janë të realizuara, 33% aktivitetet në proces.

Objektivi 2: Garantimi i procesit të rregullt ligjor për të miturit.

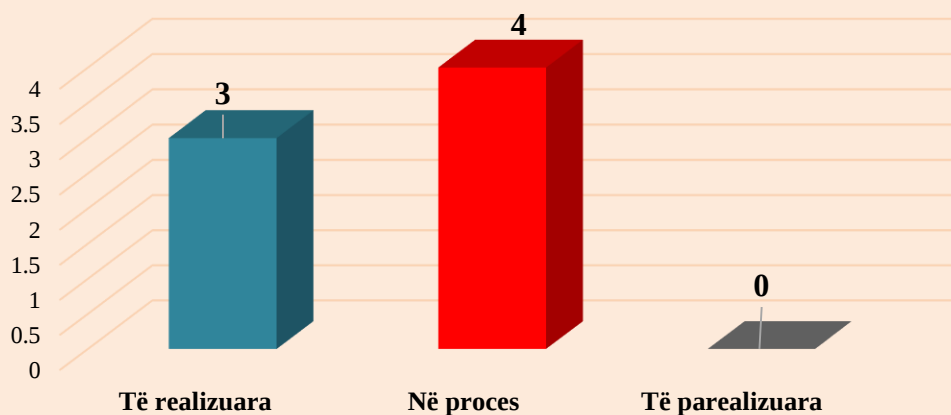
Duke mbajtur në konsideratë detyrimin e vendit për të respektuar dhe garantuar të drejtat e parashikuara nga Konventa Europiane për të Drejtat e Njeriut, strategjia ka parashikuar aktivitete

konkrete me qëllim garantimin e kësaj të drejte për të miturit e përfshirë në procese gjyqësore. Në fokus të strategjisë është garantimi i gjykimit brenda një kohe të arsyeshme, përmirësimi i kuadrit ligjor që normon të drejtat e fëmijëve dhe mbështetja e të miturit në çdo proces nga profesionistë të trajnuar dhe specializuar. Strategjia parashikon se ky objektiv do të garantohet duke dhënë rezultate konkrete në lidhje me: i) numrin e seksioneve të specjializuara për të miturit në gjykata dhe prokurori; ii) numrin e profesionistëve të trajnuar për çështjet e drejtësisë për të miturit; iii) numrin e institucioneve që hedhin të dhëna në Sistemin e Integruar të të Dhënave të Drejtësisë Penale për të Miturit dhe iv) numrin e akteve ligjore/nënligjore të miratuara në fushën e drejtësisë për të miturit.

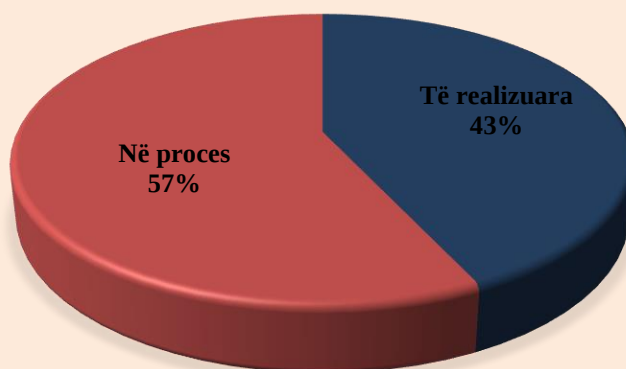
Numri i aktiviteteve në zbatim sipas objektivit 2

Janar - Qershor 2020		
Statusi i zbatimit të aktiviteteve të Objektivit 2	Numri i aktiviteteve	Përqindja ndaj totalit të Objektivit 2
Të realizuara	3	43%
Në proces	4	57%
Të parealizuara	0	0%
Totali	7	100%

Statusi i aktiviteteve të Objektivit 2

Përqindja e statusit të aktiviteteve

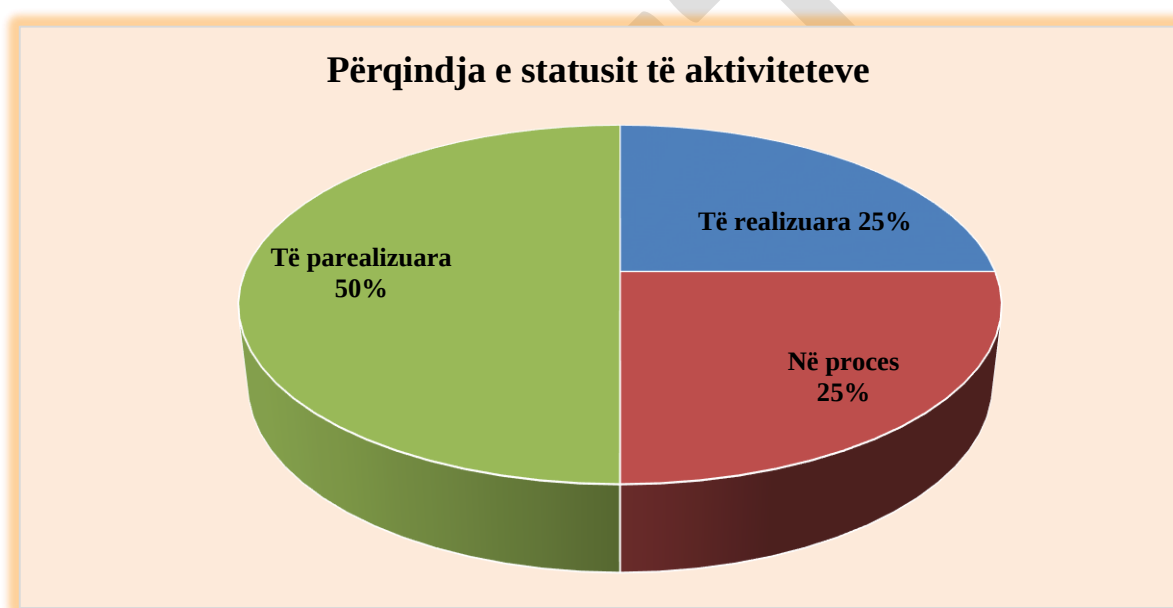
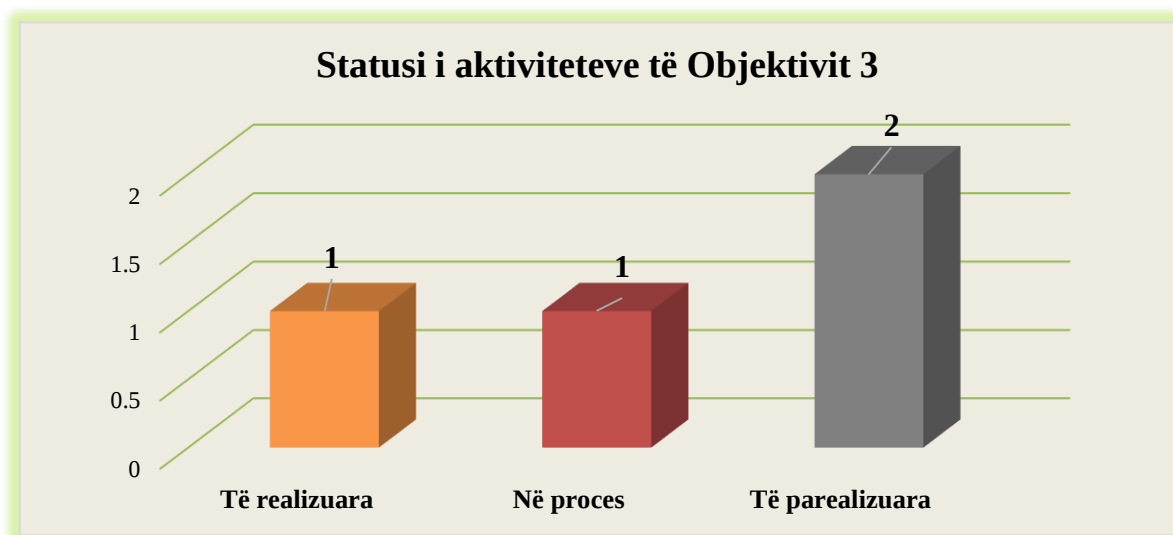
Rezulton se nga 7 aktivitete të parashikuara në Planin e Veprimit të Strategjisë për objektivin 2 janë realizuar 3 prej tyre, 4 janë ende në proces zbatimi nga institucionet përgjegjëse. Përqindja ndaj totalit të progresit të zbatimit të Planit të Veprimit për këtë objektiv është në nivelin 44% për aktivitetet të cilat janë të realizuara, 57% aktivitetet në proces.

Objektivi 3: Parandalimi i ri-përfshirjes së të miturve/të rinjve në krime.

Për realizimin e këtij objektivi planifikohet të analizohen faktorët e riskut dhe masat mbrojtëse. Duke pasur parasysh se kjo është Strategjia e parë për drejtësinë për të mitur, objektivi fokusohet në mënyrë të veçantë tek ngritja dhe vënia në funksionim e Qendrës për Parandalimin e Krimeve të të Miturve dhe të Rinjve si dhe tek programet për parandalimin e ripërfshirjes së të miturve në vepra penale (recidivizmit), të cilat do të kenë në qendër të vëmendjes mbështetjen për fëmijët dhe familjet, veçanërisht fëmijët nën moshën e përgjegjësisë penale dhe grupeve në risk apo të cënueshme. Parandalimi i krimit është zgjidhja më e mirë për fëmijët, familjet e tyre, komunitetet dhe shoqërinë në tërësi.

Numri i aktiviteteve në zbatim sipas objektivit 3

Janar - Qershor 2020		
Statusi i zbatimit të aktiviteteve të Objektivit 3	Numri i aktiviteteve	Përqindja ndaj totalit të Objektivit 3
Të realizuara	1	25%
Në proces	1	25%
Të përfshirura	2	50%
Totali	4	100%

Rezulton se nga 4 aktivitete të parashikuara në Planin e Veprimit të Strategjisë për këtë objektivin, 1 është realizuar, 1 është ende në proces zbatimi dhe 2 aktivitete të perealizuara nga institucionet përgjegjëse. Përqindja ndaj totalit të progresit të zbatimit të Planit të Veprimit për këtë objektiv është në nivelin 25% për aktivitetet të cilat janë të realizuara, 25% aktivitetet në proces dhe 50% aktivitetet të cilat do të zbatohen në vijim nga institucionet përgjegjëse.

Objektivi 4: Rishoqërizimi, riintegrimi dhe rehabilitimi i të miturve në kontakt ose konflikt me ligjin.

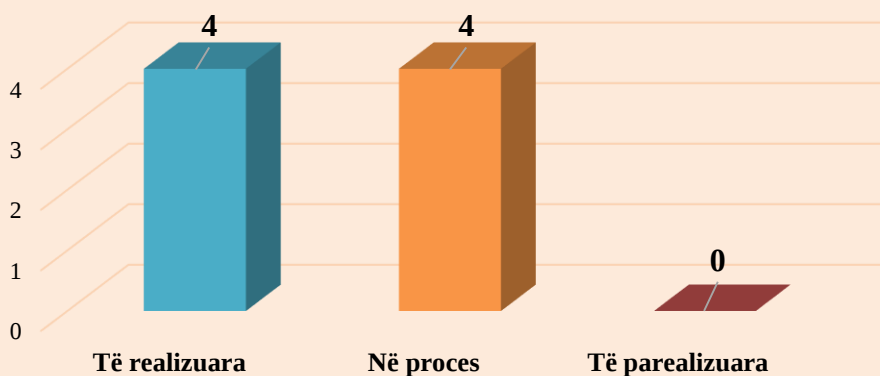
Strategjia synon riintegrimin dhe përfshirjen sociale të të miturve autorë të veprave penale dhe përfshirjen efektive të tyre në komunitet. Qëllimi i këtij objektivi është rehabilitimi i të miturve, inkurajimi dhe zhvillimi, në kuptim të përgjegjësisë së të miturit, e ndjenjës së respektimit të të drejtave të të tjerëve, nxitja dhe mundësimi i zhvillimit të shëndoshë fizik, mendor, shpirtëror, moral dhe shoqëror i të miturit dhe për ta përgatitur atë që të rikthehet në shoqëri.

Strategjia parashikon që realizimin e këtij objektiwi ta masë nëpërmjet: i) numrit të fëmijëve dhe të familjeve të përfshira në programet e ri-integrimit; ii) numrit të fëmijëve të dënuar me burgim dhe me masa alternative dhe numrin e fëmijëve ndaj të cilëve janë zbatuar masat alternative të shmangies nga ndjekja penale.

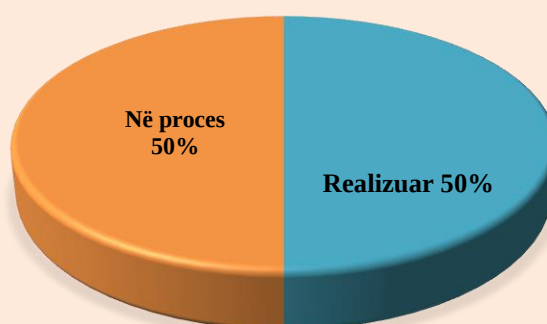
Numri i aktiviteteve në zbatim sipas objektivit 4

Janar - Qershor 2020		
Statusi i zbatimit të aktiviteteve të Objektivit 4	Numri i aktiviteteve	Përqindja ndaj totalit të Objektivit 4
Të realizuara	4	50%
Në proces	4	50%
Të përealizuara	0	0%
Totali	8	100%

Statusi i aktiviteteve të Objektivit 4

Përqindja e statusit të aktiviteteve

Rezulton se nga 8 aktivitete të parashikuara në Planin e Veprimit të Strategjisë për këtë objektiv, 4 janë realizuar dhe janë ende në proces zbatimi nga institucionet përgjegjëse 4 aktivitete të tjera. Përqindja ndaj totalit të progresit të zbatimit të Planit të Veprimit për këtë objektiv është në nivelin, 50% aktivitetet e realizuara dhe 50% aktivitetet të cilat janë në proces nga institucionet përgjegjëse.

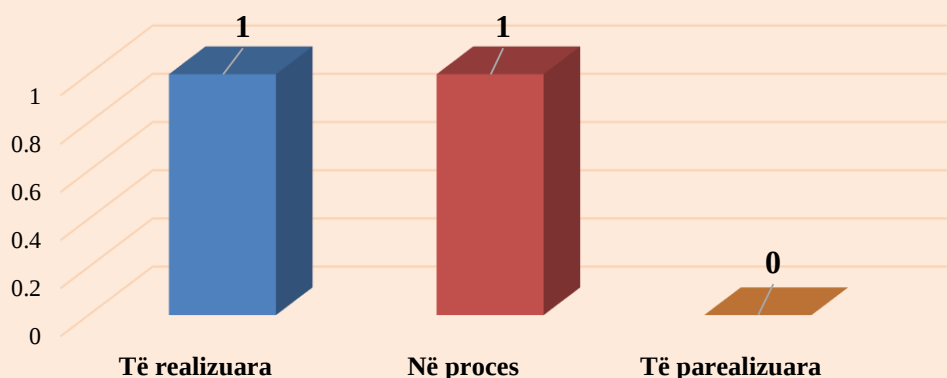
Objektivi 5: Forcimi i bashkëpunimit të institucioneve të sistemit të drejtësisë për të mitur.

Vlerësohet se kusht thelbësor për implementimin në mënyrën e duhur dhe efektive të të drejtave dhe garancive të fëmijëve është bashkëpunimi, ndërveprimi dhe bashkërendim i institucioneve dhe autoriteve në nivel qendror dhe vendor të përfshira në administrimin e drejtësisë për të mitur. Rrjedhimisht strategjia parashikon ngritjen dhe funksionimin e rrjetit ndërinstitucional në nivel qendror dhe funksionimin e komunitetit të praktikantëve në nivel vendor.

Numri i aktiviteteve në zbatim sipas objektivit 5

Janar - Qershor 2020		
Statusi i zbatimit të aktiviteteve të Objektivit 5	Numri i aktiviteteve	Përqindja ndaj totalit të Objektivit 5
Të realizuara	1	50%
Në proces	1	50%
Të parealizuara	0	0%
Totali	2	100%

Statusi i aktiviteteve të Objektivit 5

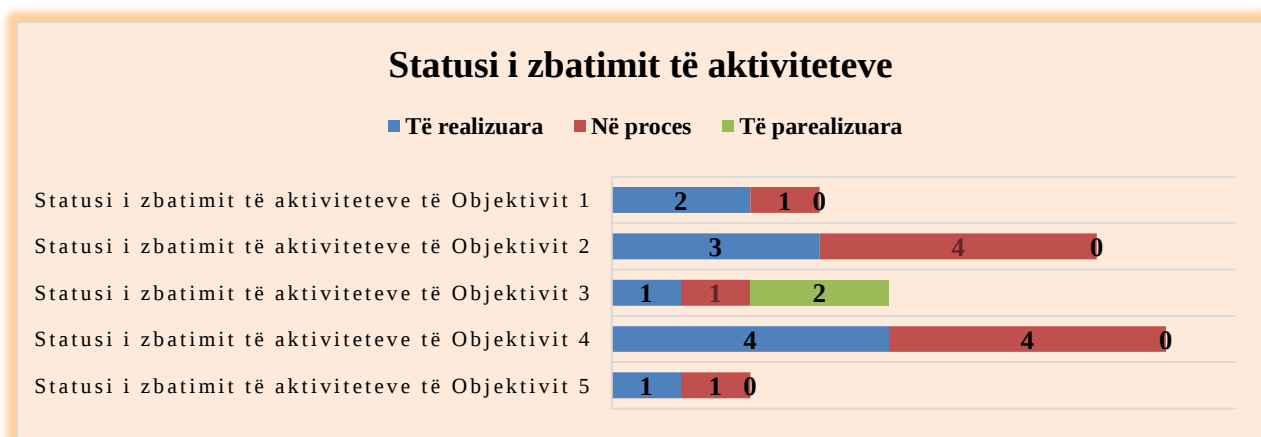

Përqindja e statusit të aktiviteteve

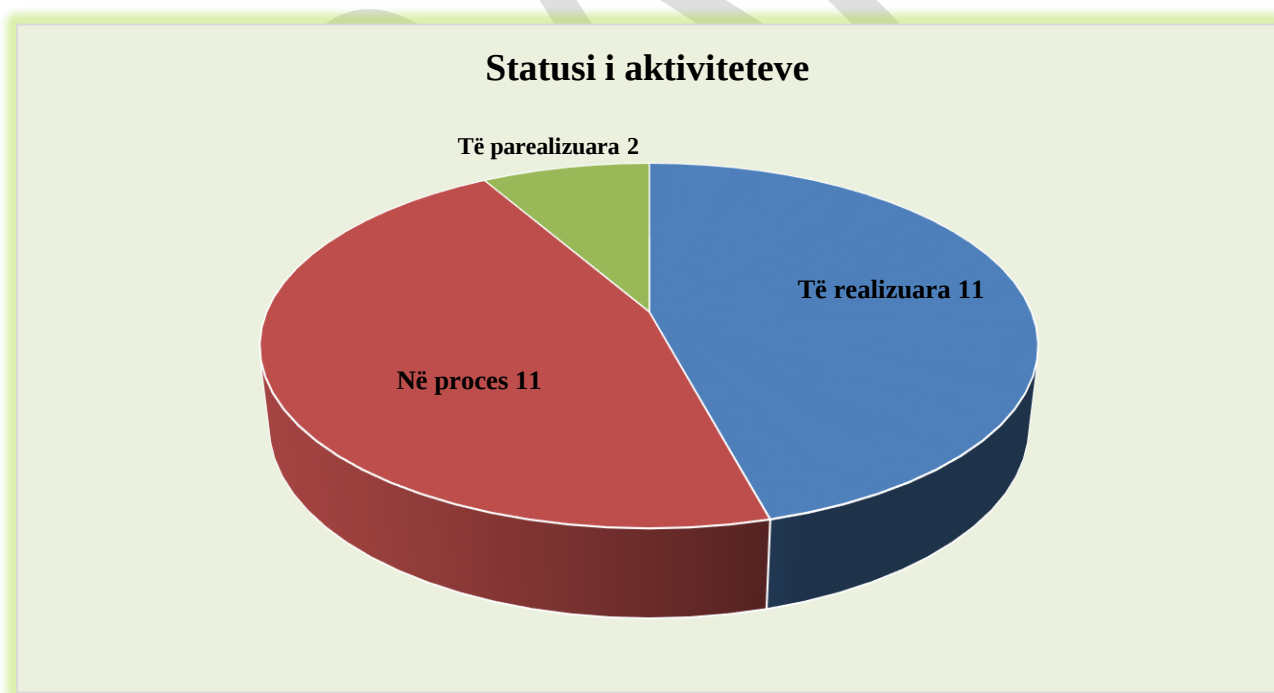

Rezulton se nga 2 aktivitete të parashikuara në Planin e Veprimit të Strategjisë për këtë objektivin, 1 është realizuar dhe është ende në proces zbatimi 1 aktivitet tjetër nga institucionet përgjegjëse. Përqindja ndaj totalit të progresit të zbatimit të Planit të Veprimit për këtë objektiv është, 50% realizuar dhe në proces dhe 50% e aktiviteteve.

Statusi i realizimit të aktiviteteve sipas Objektivave

Progresi total i aktiviteteve të Strategjisë

Për periudhën janar – qershor 2020 nga 24 aktivitete të parashikuara në Planin e Veprimit të Strategjisë janë realizuar 11 prej tyre, 11 janë ende në proces zbatimi, 2 aktivitete të porealizuara. Përqindja ndaj totalit të progresit të zbatimit të Planit të Veprimit është në nivelin 46% për aktivitetet të cilat janë të realizuara, 46% për aktivitetet në proces, 8% për aktivitetet të cilat do të zbatohen në vijim nga institucionet.

IV. ARRITJET KRYESORE GJATË PERIUDHËS JANAR – QERSHOR 2020.

Arritjet kryesore më të rëndësishme për periudhën 6-mujore Janar-Qershor 2020, në zbatim të Planit të Veprimit 2018-2021 të Strategjisë së Drejtësisë për të Mitur (SDM) janë si më poshtë:

Objektivi 1: Garantimi i aksesit të të miturve në drejtësi

- Dhoma Kombëtare e Avokatisë (DHKA) për efekt të përmirësimit të kuadrit profesional në ofrimin e ndihmës juridike për përfituesit e mitur, në bashkëpunim me Organizatën Terre des Hommes, kanë përgatitur udhëzues dhe trajnim mbi Drejtësinë Miqësore për të Miturit, dhe veçanërisht rolin e Avokatit në Përdorimin e Programeve të Drejtësisë Restauruese dhe Masave të Shmangies nga procesi penal për fëmijët në konflikt me ligjin.
- Drejtoria e Ndihmës Juridike Falas (DNJF) pranë Ministrisë së Drejtësisë, ka hartuar aktivitete ndërgjegjësuere me fokus informimin dhe edukimin ligjor të publikut. Konkretisht, më datë 9.3.2020 u zhvillua sesion informues mbi “Shërbimin ligjor falas, sistemi i ndihmës juridike të garantuar nga shteti, aksesit në drejtësi dhe të drejtat e kategorive të veçanta”, në Qendrën e Ri-Integritit të të Miturve në Kavajë.
- Faqja zyrtare e DNJF-së www.ndihmajuridike.gov.al si dhe faqet zyrtare në rrjetet sociale të facebook dhe Instagram, janë funksionale dhe ofrojnë informacione rreth shërbimeve falas që mundësohen dhe garantohen nga shteti.
- Janë përshtatur ambiente miqësore për intervistimin e të miturve në strukturat policore të Drejtorisë Vendore të Policisë Tiranë, Durrës, Vlorë dhe Shkodër. Gjithashtu, në bashkëpunim me UNICEF procesi është në fazën përfundimtare në strukturat vendore të policisë Berat, Gjirokastrë, Dibër, Kukës, Sarandë dhe Korçë.
- Ambientet pranë Gjykatës së Apelit Shkodër, Gjykatat e Rrethit Gjyqësor Dibër, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Elbasan dhe Gjykata e Rrethit Gjyqësor Shkodër janë përshtatur duke ofruar hapësirat e duhura fizike.
- Gjatë kësaj periudhe, bazuar tek të dhënat e dërguara nga Prokuroria e Përgjithshme rezulton se janë përshtatur ambientet në 9 Prokurori pranë Gjykatave të Shkallës së Parë duke krijuar ambiente miqësore për të miturit.
- Realizimi i seancave informative me fëmijët e arsimit të detyruar dhe të mesëm në dy fushata sensibilizuese në fushën e ‘parandalimit dhe zgjidhjes me metoda restauruese të konflikteve’ dhe ‘njohjes së të drejtave dhe shërbimeve që përfitojnë të miturit autorë, viktimë, dhe dëshmitarë të veprave penale’ nga UNICEF në bashkëpunim me Save the Children, zyrat vendore arsimore dhe qendrat komunitare në Berat dhe Gjirokastrë.
- Në kuadër të situatës së krijuar për shkak të fatkeqësisë natyrore të shkaktuar nga Covid-19, Strukturat e Mbrojtjes së Fëmijëve në zbatim të masave të menjëhershme ofruan mbështetje, ndërgjegjësim dhe informim ndaj fëmijëve dhe familjeve të tyre rreth situatës së krijuar.
- Në datën 10-12 Shkurt 2020, u organizua një workshop lidhur me menaxhimin e rasteve të fëmijëve në konflikt me ligjin me organizatën Terre des Hommes.
- Avokati i Popullit në drejtim të promovimit të të drejtave të fëmijëve gjatë situatës së jashtëzakonshme zhvilloi veprimtari promovuese me qëllim informimin dhe keshillimin e fëmijëve në gjuhë të thjeshtë dhe miqësore.
- Mekanizmi Kombëtar për Parandalimin e Torturës ka ushtruar detyrën e tij duke monitoruar në vazhdimësi online institucionet. Monitorime dhe kontaktet kanë qënë të vazhdueshme me Institutin e të Miturve Kavajë.

- Ministria e Arsimit Sportit dhe Rinisë ka realizuar aktivitete sensibilizuese në lidhje me njohjen e të drejtave të të miturve autorë në konflikt me ligjin, viktimë apo dëshmitarë. Gjithashtu, është realizuar përmirësimi i aksesit të fëmijëve në drejtësi, informimi dhe riintegrimi i tyre përmes përfshirjes së moduleve kurrikulare të edukimit ligjor në lëndën Qytetari. Në bashkëpunim me Njësinë për Mbrojtjen e Fëmijës (NJMF) janë trajtuar dhe kanë përfituar këshillim psikologjik falas nxënës të cilët kanë pasur probleme me drejtësinë.

Objektivi 2: Garantimi i procesit të rregullt ligjor për të miturit

- Shkolla e Magjistratures gjatë kësaj periudhe ka zhvilluar gjithsej 3 (tre) aktivitete trajnuese për çështjet e të miturve. Në aktivitetet trajnuese të zhvillua, janë trajnuar gjithsej 11 magjistratë të profilin prokuror.
- UNICEF përmes bashkëpunimit me Save the Children ka lehtësuar një sërë trajnimesh të shoqëruara me asistencë teknike për profesionistët e strukturave të mbrojtjes së fëmijës dhe të drejtësisë për të mitur në nivel vendor në Berat dhe Gjirokastrë.
- Me mbështetjen e Programit suedez të Drejtësisë penale për të miturit, janë organizuar dhe zhvilluar dy seminare tre ditore “Për hartimin e kurrikulave mbi teknikat e intervistimit të të miturve”.
- Gjatë kësaj periudhe, Shërbimi i Provës zhvilloi dy aktivitete në kuadër të Programit Shqiptar-Suedez për Drejtësinë për të Mitur: trajnimi mbi përdorimin e vlerësimit të Riskut dhe Nevojave, dhe aktivitete mentorimi.
- Specialistë dhe lektorë nga Akademia e Sigurisë kanë marrë pjesë në dy seminare treditore “Për hartimin e kurrikulave mbi teknikat e intervistimit të të miturve”, në të cilën morën pjesë eksperte Suedeze. Në përfundim të seminareve u mundësua hartimi i programit mësimor dhe kurrikulës së një trajnimi dy javor për “Teknikat e intervistimit shkencor të të miturve”, i cili është miratuar me Urdhër nr.660, dt.05.06.2020 të Drejtorit/Rektorit të Akademisë së Sigurisë.
- Komisioni i Policisë Gjyqësore po bashkëpunon me Shkollën e Magjistraturës për trajnimin vazhdues të oficerëve të policisë gjyqësore.
- Gjatë kësaj periudhe, Shkolla e Magjistraturës ka realizuar aktivitete trajnuese në funksion të zbatimit të masave të parashikuara në SDM.
- UNICEF ka nisur procedurat për kontraktimin e përshtatjes së prototipit të Sistemit të Integruar të të Dhënave të Drejtësisë Penale për të Mitur, duke reflektuar kërkesat e Kodit të Drejtësisë Penale për të Mitur dhe shtuar përdoruesit e tjerë të autorizuar sipas Kodit.

Objektivi 3: Parandalimi i ri-përfshirjes së të miturve/të rinjve në krime

- Ministria e Drejtësisë ka vijuar procesin e punës për krijimin dhe funksionimi të Qendrës për parandalimin e krimeve të të miturve dhe të rinjve.
- Zyra e Komisionerit dhe stafi i shkollës realizuan një cikël trajnues gjatë muajit Janar 2020, për njohjen me parimet kryesore të garantimit të privatësisë dhe mbrojtjes së të dhënave personale.
- Janë miratuar draft programe rehabilituese, edukuese, integruuese për trajtimin e të miturve, 6 muaj para përfundimit të lirimit dhe ndjekje 6 muaj pas lirimit. Programet janë hartuar nga asistencë teknike e ofruar nga UNICEF.

Objektivi 4: Rishoqërimi, riintegrimi dhe rehabilitimi i të miturve në kontakt ose konflikt me ligjin

- Këshilli i Lartë Gjyqësor ka nënshkruar një Memorandum Bashkëpunimi me Berlin Center for Integrative Mediation më datë 20.01.2020, sipas të cilit do të hapen dy qendra ndërmjetësimi pilot në Tiranë dhe Durrës, ku nga ana e KLGJ-së do mundësohet facilitimi dhe bashkëpunimi mes qendrave dhe gjykatave.
- Qendra (Zyra) e Zhvillimit për drejtësinë penale për të miturit në prokurori, përmes Agjencisë Suedeze për Zhvillim Ndërkombëtar, "Sida", po përgatit një manual udhëzues për prokurorët dhe oficerët e policisë gjyqësore për çështjet penale me të miturit në konflikt me ligjin si dhe modele të unifikuara aktesh procedurale.
- Ministria e Arsimit Sportit dhe Rinisë ka realizuar trajnime/seminare në kuadër të drejtësisë penale për të mitur duke vendosur në fokus këshillimin për të miturit dhe familjen.

Objektivi 5: Forcimi i bashkëpunimit të institucioneve të sistemit të drejtësisë për të mitur

- Është hartuar dhe miratuar Programi i Punës Nr.1737, datë 04.03.2020, "Për zbatimin e masave dhe përmbytjen e detyrimeve që burojnë nga "Plani Kombëtar i Veprimit për mbrojtjen e fëmijëve nga shfrytëzimi ekonomik, përfshirë fëmijët në situatë ruge 2019 – 2021", në të cilin janë parashikuar detyra konkrete për strukturat qendrore dhe vendore të Policisë së Shtetit.
- Ministria e Drejtësisë ka hartuar një plan pune të përbashkët me OJF dhe donatorë të ndryshëm të cilët ofrojnë shërbime të specializuara dhe trajnime në fushën e drejtësisë penale për të mitur me qëllim mbulimin dhe rakordimin e të gjitha aktiviteteve të parashikuara në këtë strategji.

V. ZBATIMI I PROJEKTEVE DHE PROGRAMEVE NDËRKOMBËTARE NË FUSHËN E DREJTËSISË PENALE PËR TË MITUR

Ministria e Drejtësisë ka vijuar koordinimin e aktiviteteve me Organizatat Ndërkombëtare në fushën e drejtësisë penale për të mitur me qëllim zbatimin e programeve përkatëse.

➤ UNICEF

UNICEF ka përfunduar përshtatjen infrastrukture, mobilimin dhe pajisjen me aparaturat e nevojshme të dy Njësive për Intervistimin e të Miturve, (në Drejtoritë Vendore të Policisë në Berat dhe Gjirokastrë) dhe drejt përfundimit edhe të pesë njësive të tjera në Fier, Sarandë, Kukës, Peshkopi, dhe Korçë. Krahas të miturve në këto mjedise të përshtatura për të miturit mund të shfrytëzohen edhe për intervistimin e viktimave të krimeve seksuale dhe atyre të trafikimit. UNICEF në bashkëpunim me Save the Children dhe zyrat vendore arsimore dhe qendrat komunitare në Berat dhe Gjirokastrë kanë organizuar dy fushata sensibilizuese me mbi 120 fëmijë dhe të rinj në fushën e 'parandalimit dhe zgjidhjes me metoda restauruese të konflikteve' dhe 'njohjes së të drejtave dhe shërbimeve që përfitojnë të miturit autorë, viktimë, dhe dëshmitarë të veprave penale'. Një sërë trajnimesh të shoqëruara me asistencë teknike për profesionistët e strukturave të mbrojtjes së fëmijës dhe të drejtësisë për të mitur janë ofruar në nivel vendor në Berat dhe Gjirokastrë, të cilat mund të përbëjnë një bazë të dobishme për krijimin dhe konsolidimin në vijimësi të kurrikulave dhe programeve standarde. Ndër të tjera trajnimet dhe asistencë teknike e ofruar përfshijnë menaxhimin e rastit dhe lehtësimin e shërbimeve të integruara, zbatimin e masave të drejtësisë restauruese dhe teknikave të

ndërmjetësimit, si dhe bashkëpunimi ndërsektorial në nivel vendor në fushën e drejtësisë penale për të mitur. UNICEF ka përgatitur një draft-udhërrëfyes mbi “Bashkërendimin Vendor të Drejtësisë Miqësore për Fëmijën dhe Menaxhimin e Koordinuar të Rastit të Fëmijës në Konflikt ose Kontakt me Ligjin.” Një draft-marrëveshje shumëpalëshe është përgatitur nga konsulenti për drejtësinë për të mitur pranë UNICEF-it në konsultim me autoritetet përgjegjëse në rrethet gjyqësore të Beratit dhe Gjirokastrës me qëllim vënien në funksionim në nivel vendor të grupeve të komunitetit të praktikantëve të çështjeve të drejtësisë për të mitur. Me mbështetjen e UNICEF, në datën 24 korrik 2020 në Ministrinë e Drejtësisë u realizua prezantimi i prototipit të Sistemit Elektronik të Integruar me të Dhëna të Drejtësisë Penale për të Mitur dhe u përcaktuan hapat e metejshme për finalizimin e tij. Përshtatja do të përfshijë gjithashtu përmirësimin e sigurisë së aksesit të sistemit, regjistrimit të rasteve, dhe gjenerimit të raporteve si dhe do të shoqërohet me trajnimin e përdoruesve të autorizuar nga institucionet përkatëse. UNICEF në bashkëpunim me ‘Aleancën për Mbrojtjen e Fëmijës gjatë Veprimeve Humanitare’ kanë publikuar një Notë Teknike lidhur me situatën e fëmijëve të privuar nga liria gjatë emergjencës COVID-19. Nota është përkthyer në gjuhën shqipe dhe është ndarë me autoritetet në vend duke i shërbyer si udhërrëfyes për: 1.Vendosjen e një moratoriumi për hyrjet e reja të të miturve në mjedise të privimit të lirisë; 2.Lirimin e të gjithë atyre të miturve që mund të lirohen në siguri të plotë; dhe 3.Mbrojtjen e shëndetit dhe mirëqenies së gjithë atyre të miturve që iu duhet të mbeten në burgim. Praktikantët e zbatuara në Berat dhe Gjirokastrë kanë identifikuar disa elemente thelbësore të cilat mund t’i japin formë një programi të standardizuar të këshillimit për të miturin dhe/ose familjen. Ndër të tjera këto praktika vënë theksin tek: përshtatja e këshillimit ndaj shkelësve të mitur sjellja e të cilëve është pjesë e procesit të maturimit dhe ndaj atyre që mund të kenë një prirje drejt botës së krimit; adresimi tek shërbimet e duhura që mundësojnë zbatimin e një plani individual arsimor, orientimin e duhur drejt karrierës dhe punësueshmërisë, trajtimit të përshtatshëm të çështjeve të shëndetit mendor, si dhe përfshirjen e fëmijës/prindit në aktivitete edukative dhe socializuese në qendrat komunitare. Periudha e pandemisë tregoi se përdorimi i teknologjisë së informacionit/internetit mund të përmirësojë si menaxhimin e rastit ashtu edhe ofrimin në distance të shërbimeve për të miturit në kontakt/konflikt me ligjin. Në shkurt 2020, Zyra Rajonale e UNICEF-it organizoi në Sarajeve, Bosnje Hercegovinë Konferencën Rajonale për Qasjen e Fëmijëve në Drejtësi, ku Shqipëria u paraqit në mënyrë dinjitoze duke prezantuar rezultatet e reformimit të sistemit të drejtësisë drejt një sistemi më miqësor ndaj fëmijëve.

➤ TERRE DES HOMMES

Në bashkëpunim me DHKA janë përgatitur udhëzues dhe trajnim mbi “Drejtësinë Miqësore për të Miturit, dhe veçanërisht rolin e Avokatit në Përdorimin e Programeve të Drejtësisë Restauruese dhe Masave të Shmangies nga procesi penal për fëmijët në konflikt me ligjin”.

Janë trajnuar 291 nxënës të shkollave dhe mësues mbi parimet e drejtësisë restauruese për të mitur në Tiranë, Korçë, Durrës, etj.

Në datën 10-12 shkurt 2020 u organizua një workshop lidhur me menaxhimin e rasteve të fëmijëve në konflikt me ligjin në bashkëpunim me Strukturat e Mbrojtjes së Fëmijëve.

Në kuadër të specializimit të profesionistëve që mbulojnë të drejtat e fëmijëve në çështjet e drejtësisë, Terre des Hommes ka vijuar me hartimin dhe trajnimin për rritjen e kapaciteteve të përfaqësuesve të organizatave të shoqërisë civile mbi qasjet e drejtësisë restauruese. Janë trajnuar 20

mediatore dhe u janë rritur kapacitetet për trajtimin e çështjeve penale për të mitur nëpërmjet ndërmjetësimit. Gjithashtu, një seri trajnimesh do të zbatohen në bashkëpunim dhe nën çertifikimin e Dhomës Kombëtare të Avokatisë.

Protokollet e punës për zbatimin e modelit të shërbimeve të reintegrimit të fëmijëve në konflikt me ligjin janë në proces hartimi dhe pritet të përfundojnë sa më shpejt.

➤ **KOMITETI HOLLANDEZ I HELSINKIT**

Iniciativa e Komitetit Hollandez të Helsinkit (NHC) në bashkëpunim me Komitetin Shqiptar të Helsinkit (KShH) synon të kontribuojë në një reformë të sistemit të burgjeve në Shqipëri, Kosovë dhe Maqedoni duke përmirësuar mundësitë e të miturve të burgosur për një riintegrim të suksesshëm në shoqëri me anë të prezantimit të metodave pune zyrtare për stafin e burgjeve dhe integritet të tyre në politikat zyrtare dhe kurrikulën e Instituteve Arsimore, duke forcuar në të njëjtën kohë kapacitetet e stafit të burgjeve dhe përfaqësuesve të Ministrisë së Drejtësisë. Nëpërmjet këtij projekti, janë trajnuar profesionistë të organizatave të shoqërisë civile, të cilat për një periudhë pilotimi 1-vjeçare do të ofrojnë aktivitete artistike dhe sportive nëpërmjet përdorimit të metodës COPOSO (Contributing Positively to the Society), me përfitues të drejtpërdrejtë të miturit e dënuar dhe paraburgosur në IRM Kavajë.

Gjithashtu me anë të ekspertëve nga Universiteti i Leidenit, nëpërmjet metodës Social Climate Tool, është bërë e mundur matja e treguesve për klimën e punës së stafit të institucionit, si dhe klimën e jetesës dhe edukimit të të miturve në IRM Kavajë. Këto tregues shërbejnë për të identifikuar problematikat kryesore ku është e nevojshme ndërhyrje insitucionale me qëllim përmirësimin e situatës aktuale. Aktualisht po punohet me Fakultetin e Shkencave Sociale, Universiteti i Tiranës, për trajnimin e pedagogëve dhe studentëve lidhur me metodat e përdorura dhe zhvillimin e të miturve të akomoduar në institucionet e mbyllura si IRM Kavajë.

➤ **QENDRA E BERLINIT PËR NDËRMJETËSIMIN E INTEGRUAR (CSSP)**

CSSP, në partneritet me Dhomën Kombëtare të Ndërmjetësve dhe FZKPM kanë ofruar trajnim për ndërmjetës, si vazhdim i një programi trajnues të ofruar paraprakisht nga Terre des hommes dhe FZKPM. Qëllimi i trajnimit ishte specializimi në fushën e drejtësisë restaureuse dhe ndërmjetësimit në rastet e të miturve. Trajnimi u realizua si pjesë e projektit “Forcimi i Sistemit të Ndërmjetësimit në Shqipëri”, që po zbatohet në bashkëpunim me Ministrinë e Drejtësisë.

➤ **CRCA/ECPAT SHQIPËRI**

CRCA/ECPAT Shqipëri që prej vitit 2019 po zbaton nismën dy-vjeçare në mbështetje të reformës për drejtësinë për të mitur, të quajtur: “Shpresë për Fëmijët dhe të Rinjtë në Konflikt me Ligjin në Shqipëri”. Nisma ka si qëllim të identifikojë, zhvillojë dhe promovojë shërbime alternative, të bazuara në komunitet, për fëmijët dhe të rinjtë në konflikt me ligjin, në mënyrë që të mbështetet zhvillimi i tyre pozitiv, duke siguruar funksionimin e sistemit të drejtësisë për të mitur dhe atë të mbrojtjes së fëmijëve. Përgjatë periudhës janar - qershor 2020 janë zhvilluar një seri aktiviteteve si vijim:

Zyra e Mbrojtjes Ligjore Falas për Fëmijët dhe të Rinjtë e Pambrojtur e CRCA/ECPAT Shqipëri, ka ofruar ndihmë juridike parësore falas për fëmijët dhe të rinjtë që kanë nevojë për ndihmë juridike dhe

mbrojtje ligjore, duke menaxhuar dhe trajtuar dy raste me ndihme ligjore parësore; Krijimi i Qendrës Kombëtare Burimore për Rehabilitimin dhe Riintegrimin e të Miturve në Konflikt me Ligjin. Qendra ka si qëllim të ofrojë shërbimet si vijim:

- Informim, këshillim dhe mbështetje psiko-sociale;
- Ndihmë ligjore falas;
- Monitorim dhe asistim për mbarëvajtjen e procesit të riintegrit të fëmijëve dhe të rinjve në konflikt me ligjin;
- Mbështetje për riintegrimin në shoqëri të fëmijëve dhe të rinjve në konflikt me ligjin përmes rritjes së kapaciteteve të tyre me anë të kurseve profesionale;
- Këshillim karriere dhe ndërmjetësim me institucionet publike për ofrimin e punësimit për të rinjtë në konflikt me ligjin në mënyrë që ta kenë sa më të lehtë riintegrimin;
- Këshillim dhe fuqizim i familjeve të fëmijëve dhe të rinjve në konflikt me ligjin me qëllim mbështetjen e tyre për riintegrim;
- Fuqizimi i komuniteteve lokale ku fëmijët dhe të rinjtë jetojnë në mënyrë që këto komunitete të jenë sa më ndihmues përgjatë procesit të riintegrit;
- Informim dhe ndërgjegjësim i stafeve pedagogjike të shkollave 9-vjeçare dhe të mesme mbi format e riintegrit të fëmijëve dhe të rinjve në konflikt me ligjin.

Monitorimi i Këshillit të Lartë Gjyqësor, Këshillit të Lartë të Prokurorisë dhe Prokurorisë së Përgjithshme të Republikës së Shqipërisë mbi zbatimin e legjislacionit të Drejtësisë për të Mitur (për të rinjtë në konflikt me ligjin). Në këtë kuadër CRCA/ECPAT Shqipëri ka realizuar, gjatë periudhës Mars, Prill, Maj dhe Qershor 2020, monitorimin 4 mujor lidhur me zbatimin e legjislacionit të Drejtësisë për të Mitur dhe specifikisht mbi caktimin e Gjyqtarëve dhe Prokurorëve për gjykimin e çështjeve të Drejtësisë për të Mitur; Përgjatë periudhës Janar- Qershor 2020 është bërë përgatitja dhe hartimi i koncepteve, axhendave dhe ftesave në kuadër të zhvillimeve të seancave informuese të paktën 60 përfaqësuesve nga sistemi i drejtësisë dhe mirëqenies sociale mbi procedurat dhe praktikën e reja në fushë.

Ka filluar puna nga eksperti Hartimi i Manualeve dhe Procedurave Standarte për menaxhimin dhe trajtimin e rasteve të fëmijëve dhe të rinjve në konflikt me ligjin;

Nismë ligjore për të miturit viktimë të krimeve (Regjistri Kombëtar për Krimet Seksuale). Nisma ligjore për krijimin e regjistrit kombëtar të të dënuarve për krime seksuale do të funksionojë si një databazë e të dhënave të personave rezidentë në Shqipëri dhe që janë dënuar me vendim të formës së prerë nga ana e gjykatave vendase apo edhe në vende të tjera, për vepra penale seksuale. Regjistri do të jetë një mjet parandalues në duart e shtetit dhe shoqërisë shqiptare për të mbrojtur fëmijët, të rinjtë gratë dhe çdo viktimë seksuale nga grabitqarët seksual; Vlerësimi i sistemit të administrimit të drejtësisë për të mitur sipas modelit “MONEE Analytical Report”; Ofrimi i shërbimit psiko-emocional falas për fëmijët dhe të rinjtë në konflikt me ligjin gjatë dhe/ose pas përfundimit të masës së dënimit. Zhvillimi i seancave psikologjike dhe planit individual të veprimit si dhe shërbime në familje dhe komunitet.

Zhvillimi i takimeve me Zyrat e Punës dhe Drejtoritë Rajonale të Formimit Profesional në Tiranë me qëllim lehtësimin e procesit të riintegrit të fëmijëve dhe të rinjve në konflikt me ligjin përmes ofrimit të kurseve profesionale falas dhe vendosjes në kontakt me tregun e punës. Përgjatë këtyre takimeve është diskutuar mbi programin e CRCA/ECPAT Shqipëri si dhe mbi ofrimin falas të

kurseve profesionale për fëmijët dhe të rritur në konflikt me ligjin. Gjithashtu, është rënë dakort për të lidhur një marrëveshje bashkëpunimi mes zyrave të punës, Drejtorive Rajonale të Formimit Profesional dhe CRCA/ECPAT Shqipëri; Zhvillimi i takimeve me Shërbimin e Provës Tiranë me qëllim koordinimin e punës lidhur me rastet e fëmijëve dhe të rinjve në konflikt me ligjin të cilët do të kenë nevojë për shërbime të integruara të cilat CRCA/ECPAT Shqipëri i ofron. Përgjatë takimit me Drejtorin e Shërbimit të Provës është diskutuar mbi programin e CRCA/ECPAT Shqipëri si dhe mbi mundësitë e bashkëpunimit mes Shërbimit të Provës Tiranë dhe CRCA/ECPAT Shqipëri me qëllim koordinimin e punës lidhur me rastet e fëmijëve dhe të rinjve në konflikt me ligjin të cilët do të kenë nevojë për shërbime të integruara të cilat CRCA/ECPAT Shqipëri i ofron. Gjithashtu, është rënë dakort për të lidhur një marrëveshje bashkëpunimi; Zhvillimi i takimeve ndër-institucionale me qëllim lehtësimin e procesit të riintegritetit të fëmijëve dhe të rinjve në konflikt me ligjin. Në këtë kuadër, një seri takimesh janë zhvilluar me institucione të ndryshme të cilët konsiderohen si aktor kyç në zbatimin e nismës së CRCA/ECPAT Shqipëri; Ngritja e Rrjetit të Drejtësisë për të Mitur i cili do të jetë i përbërë nga organizatat e shoqërisë civile që punojnë për çështjet e drejtësisë për të mitur. Përgjatë periudhës Janar - Qershor 2020 është punuar mbi hartimin e konceptit për Rrjetin e Drejtësisë për të Mitur. Gjithashtu është dërguar një email (ftesë) për të zhvilluar takimin e parë koordinues lidhur me krijimin e rrjetit.

➤ **FONDACIONI “ZGJIDHJA E KONFLIKTEVE DHE PAJTIMI I MOSMARRËVESHJEVE” (FZKPM)**

Fondacioni “Zgjidhja e Konfliktëve dhe Pajtimi i Mosmarrëveshjeve” (FZKPM), në bashkëpunim dhe me aktorë të tjerë, ka organizuar aktivitete që synojnë rritjen e kapaciteteve të profesionistëve në fushën e zgjidhjes alternative të mosmarrëveshjeve ku janë të përfshirë të miturit, duke vënë fokusin në njohjen me Kodin e Drejtësisë Penale për të Miturit dhe zbatimin e masës alternative të drejtësisë restauruese dhe ndërmjetësimit.

Në bashkëpunim me Drejtorinë e Përgjithshme të Burgjeve, u trajnuan 15 specialistë të institucioneve të vuajtjes së dënimeve penale përmes një trajnimi dyditor, të organizuar si pjesë e projektit “Aktivizimi i shoqërisë civile në modelimin e praktikave restauruese për fëmijët dhe të rinjtë në kontakt me ligjin”, i financuar nga Bashkimi Evropian dhe i zbatuar nga Terre des hommes dhe FZKPM.

Gjithashtu, si pjesë e projektit, në bashkëpunim me Dhomën Kombëtare të Ndërmjetësve, u organizua një workshop njëditor me ndërmjetës, ku u diskutuan çështje praktike që lidhen me ofrimin e shërbimit të ndërmjetësimit dhe drejtësisë restauruese për të miturit.

VI. KONKLUSIONE DHE SFIDA

Me qëllim përmirësimin e procesit të raportimit dhe të rritjes së impaktit të zbatimit të Planit të Veprimit, është e nevojshme të mbahet në konsideratë:

- ❖ Kontributet e dërguara nga institucionet, duhet të jenë në përputhje me formatin e Planit të Veprimit.

- ❖ Dërgimi i informacionit mbi disbursimin financiar për aktivitetet e parashikuara në strategji, pasi ndikojnë në pasqyrimin jo real të kostove për zbatimin e Strategjisë.
- ❖ Sigurimi i një procesi gjithëpërfshirës dhe transparent konsultimi gjatë fazave të raportimit, monitorimit me institucionet përgjegjëse dhe grupet e interesit.
- ❖ Fuqizimi i koordinimit ndërinstitutional me qëllim raportimin në kohë sipas periudhave të caktuar në VKM.

DRAFT

STRATEGJIA E DREJTËSISË PËR TË MITUR

PLANI I VEPRIMIT 2018 - 2021 JANAR – QERSHOR 2020

Objektivi 1: Garantimi i aksesit të të miturve në drejtësi

Nr.	Aktivitetet	Afati i realizimit	Institucioni përgjegjës	Indikatorët e zbatimit	Buxheti i parashikuar për vitin 2020	Buxheti i shpenzuar për realizimin e aktivitetit Janar-Qershor 2020		Statusi i aktivitetit për periudhën Janar- Qershor 2020 (E realizuar/në proces/parealizuar)	Përshkrimi i arritjeve për periudhën Janar-Qershor 2020
						Buxheti Shtetit	Donatorë		
Indikatorët - numri i strukturave dhe profesionistëve që ofrojnë ndihmë ligjore; - numri i aktiviteteve sensibilizuese për drejtësinë për të miturit; - numri i fëmijëve që marrin ndihmë ligjore;									
Objektivi Specifik 1: Ofrimi i ndihmës juridike për përfituesit e mitur që ky shërbim të jetë i shpejtë, profesional dhe efektiv									
1.1	¹ Krijimi i kuadrit rregullator për ofrimin e ndihmës juridike për përfituesit e mitur	2018	(MD) Drejtoria e Ndhmës Juridike Falas	Miratimi i 2 (dy) formularëve të vetëdeklarimit për përfitimin e ndihmës juridike për: 1 - viktimat e mitur 2 - të miturit në konflikt me ligjin.	0			Realizuar në vitin 2019	Ministria e Drejtësisë Aktivitet i realizuar me hyrjen në fuqi të Ligjit nr.111/2017 “Për ndihmën juridike të garantuar nga shteti”, në qershor të vitit 2018, si dhe miratimin e akteve nënligjore në zbatim të këtij ligji, konkretisht: Urdhri i Ministrit të Drejtësisë nr. 225, datë 25.3.2019 “Për miratimin e formularëve të ndihmës juridike të garantuar nga shteti”. Pas ndryshimeve që pësoi sistemi i ndihmës juridike në kuadër të paketës së ligjeve të reformës në drejtësi, me Ligjin nr.111/2017, “Për ndihmën juridike të garantuar nga shteti”, u zgjerua rrethi i subjekteve të cilët përfitojnë nga shërbimet juridike falas. Në këtë kuadër, përveç pamundësisë financiare si kriter i përgjithshëm për të përfituar nga këto shërbime, u parashikua dhe një kategori e veçantë subjektësh të cilët janë drejtpërdrejt përfitues

¹ Ligji nr.111/2017 për ndihmën juridike të garantuar nga shteti hyn në fuqi më datë 1 Qershor 2018

								pavarësisht nëse përbushin ose jo kriterin financiar. Në kategorinë e subjekteve të veçanta janë parashikuar ndër të tjera, viktimat e mitur dhe të miturit në konflikt me ligjin. Me Urdhrin e Ministrit të Drejtësisë nr.225, datë 25.3.2019 “Për miratimin e formularëve të ndihmës juridike të garantuar nga shteti”, janë miratuar formularët e aplikimit për të gjitha format e ndihmës juridike, formatet e regjistrimit të kërkesave dhe vetëdeklarimeve, formati i regjistrimit të OJF-ve të cilat ofrojnë ndihmë juridike parësore, formulari i ankimimit ndaj vendimit të rrëzimit të kërkesës për ndihmë juridike dytësore, formulari i vetëdeklarimit për të ardhurat dhe pasuritë si dhe formulari i vetëdeklarimit për kategoritë e veçanta. Në formularin e fundit është parashikuar ndër të tjera, vetëdeklarimi nëse subjekti që kërkon të përfitojë nga shërbimet juridike falas është viktimë e mitur apo i mitur në konflikt me ligjin. Kuadri i ri ligjor për ndihmën juridike të garantuar nga shteti mundëson shërbime të ndihmës juridike parësore, dytësore dhe përjashtim nga tarifat dhe shpenzimet gjyqësore si formë e tretë e shërbimit juridik falas, duke garantuar eficientë dhe cilësi përmes zbatimit të politikave dhe administrimit të ndihmës juridike parësore si dhe procesit të mbikëqyrjes së cilësisë së shërbimit të dhënë nga të gjithë ofruesit e parashikuar në ligj nga Drejtoria e Ndihmës Juridike Falas.
1.2	Përmirësimi i kuadrit profesional në ofrimin e ndihmës juridike për përfituesit e mitur	2019 - 2021	Drejtoria e Ndihmës Juridike Falas (MD) DHKA, DPA, OJF/Donatorët	Zhvillimi i 2 (dy) trajnime në vit për punonjësit që do të ofrojnë ndihmë falas parësore dhe dytësore për të mitur <i>si dhe të përfaqësuesve procedurale nga Punonjësit e Mbrojtjes së fëmijëve</i>	210,000		Realizuar	Dhoma Kombetare e Avokatëve DHASH në bashkëpunim me Organizatën Terre des Hommes kanë përgatitur: 1. Udhëzuesin mbi “Drejtësinë Miqësore për të Miturit, dhe veçanërisht rolin e Avokatit në Përdorimin e Programeve të Drejtësisë Restauruese dhe Masave të Shmangies nga procesi penal për fëmijët në konflikt me ligjin”; 2. Modulën e Trajnimit për Avokatët mbi “Drejtësinë Miqësore për të Miturit, dhe veçanërisht rolin e Avokatit në Përdorimin e Programeve të Drejtësisë Restauruese dhe Masave të Shmangies nga procesi penal për fëmijët në konflikt me ligjin”. Këto dy dokumenta i janë dërguar për mendim edhe Ministrisë së Drejtësisë. Trajnimi i avokatëve, mbi këto dokumenta në kuadër të bashkëpunimit me Terre des Hommes ishte planifikuar në korrik 2020 por për shkak të

									situatës dhe pamundësisë për të zhvilluar trajnim face to face, është menduar të shtyhen. DHASH në bashkëpunim me Programin HELP të Këshillit të Europës kishte parashikuar trajnimin dhe specializimin e avokatëve për të miturit në Prill 2020. Për shkak të situatës së pandemisë ky proces është shtyrë për në vjeshtë 2020. Drejtoria e Ndhmës Juridike Falas Forcimi i kapaciteteve përmes përmirësimit të kuadrit profesional është një ndër prioritetet që Drejtoria e Ndhmës Juridike Falas ka në funksion të garantimit të një shërbimi juridik eficient dhe cilësor. Për këtë qëllim, Drejtoria është në bashkëpunim të vazhdueshëm me partnerë ndërkombëtarë të cilët mbështesin Ministrinë e Drejtësisë dhe Drejtorinë e Ndhmës Juridike Falas përmes implementimit të projekteve të ndryshme në këtë kuadër. Përmendim këtu: Soros, UNDP, Euralius etj. Një nga format e mbështetjes dhe bashkëpunimit janë trajnimet që do të ofrohen nga këta donatorë për ofruesit e shërbimeve të ndihmës juridike parësore dhe dytësore. Në këtë kuadër, një aktor kryesor i përfshirë është edhe Dhoma e Avokatëve të Shqipërisë si organ i parashikuar në ligj për zbatimin e tij në kuadër të ndihmës juridike dytësore dhe për trajnimin e vazhdueshëm të avokatëve, ofrues të ndihmës juridike dytësore. Duke qënë një aktivitet i shtrirë në kohë, i parashikuar për vitet 2019-2021, jemi në proces të realizimit të tij. Janë zhvilluar takime me të gjithë aktorët e përfshirë për këtë qëllim dhe janë diskutuar modulet konkrete të trajnimit duke u fokusuar tek grupet vulnerabël. Një rëndësi të veçantë sa i përket kategorive të veçanta të ligjit, kanë të miturit të cilët janë parashikuar si përfitues të drejtpërdrejtë të sistemit të ndihmës juridike falas duke ndjekur kështu të njëjtën linjë me të gjitha ndryshimet ligjore që ndodhën në kuadër të drejtësisë për të miturit.
Objektivi Specifik 2: Krijimi i kushteve infrastrukturore të përshtatshme me nevojat e të miturve									
2.1	Përshtatja e mjediseve në polici, prokurori, gjykata	2019 - 2021	MD, MB, DPB, DPPSH, DPSHP, KLGJ, KLP	Përshtatja sipas nevojave të të miturve në ambientet e	7,041,800		UNICEF Ndërtim: 6,081,982 ALL;	Proces	Drejtoria e Përgjithshme e Policisë së Shtetit Në bashkëpunim dhe me mbështetjen e Programit “Forcimi i kapaciteteve të agjencive ligj-zbatuese shqiptare për të përmbushur

	dhe në institucione të tjera ligjzbatuese		policisë, gjykata dhe prokurori.		Pajisje: 8,606,775 ALL Mobilim: 2,497,245.00 ALL Inxhinieri Mbikëqyrës: 656,600 ALL Konsulent Koordinator: 439,842 ALL	standardet e të drejtave të njeriut në drejtësinë për të miturit – një qasje gjithëpërfshirëse e zinxhirit të drejtësisë”, është planifikuar krijimi/përshtatja e katër ambienteve miqësore për intervistimin e të miturve, në strukturat policore të Drejtorisë Vendore të Policisë Tiranë, Durrës, Vlorë dhe Shkodër e konkretisht; - Një në Komisaratin e Policisë Nr.3, Tiranë, ku punimet janë në përfundim. - Një në Drejtorinë Vendore të Policisë Durrës, ku punimet janë në përfundim. -Një në Drejtorinë Vendore të Policisë – Shkodër, ku punimet janë në përfundim. - Një në Drejtorinë Vendore të Policisë – Vlorë, por procesi nuk ka filluar ende për shkak të situatës Covid-19. Në bashkëpunim me UNICEF - Shqipëri, është rënë dakord dhe ka filluar puna për përshtatjen e shtatë ambienteve miqësore për intervistimin e të miturve, në strukturat vendore të policisë, konkretisht; - Një në Drejtorinë Vendore të Policisë Berat, ku procesi është në fazën përfundimtare. - Një në Drejtorinë Vendore të Policisë Gjirokastrë, ku procesi është në fazën përfundimtare. - Një në Drejtorinë Vendore të Policisë Dibër, ku ka përfunduar projekt plani i ndërhyrjes dhe ka filluar procesi i përshtatjes së ambienteve. - Një në Drejtorinë Vendore të Policisë Kukës, ku ka përfunduar projekt plani i ndërhyrjes dhe ka filluar procesi i përshtatjes së ambienteve. - Një në Komisaratin e Policisë Sarandë, ku ka përfunduar projekt plani i ndërhyrjes dhe ka filluar procesi i përshtatjes së ambienteve. - Një në Komisaratin e Policisë Korçë, ku ka përfunduar projekt plani i ndërhyrjes dhe së shpejti pritet të fillojë procesi i përshtatjes së ambienteve. Këshilli i Lartë Gjyqësor Për vitin 2020 është parashikuar fondi për përshtatjen e mjediseve në 5 gjykata të tjera, të cilat ofrojnë hapësira fizike dhe mund të qëndrojnë edhe me hartën e re gjyqësore. Këto 5 gjykata janë: Gjykata e Apelit Shkodër, Gjykatat e Rrethit Gjyqësor Dibër, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Elbasan dhe Gjykata e Rrethit Gjyqësor Shkodër.
--	---	--	----------------------------------	--	---	---

									Këshilli i Lartë i Prokurorisë Në lidhje me përshtatjen e ambienteve në prokurori, në përputhje me nenin 38 të ligjit nr. 97/2016 “ Për organizimin dhe funksionimin e Prokurorisë në Republikën e Shqipërisë”, rezulton se është kompetencë e Prokurorit të Përgjithshëm të administrojë buxhetin e prokurorisë së juridiksionit të përgjithshëm dhe të kujdeset për ushtrimin e kompetencave ligjore dhe kushtetuese të prokurorisë. Sipas të dhënave të marra nga Prokuroria e Përgjithshme, rezulton se në periudhën janar-qershor 2020 janë përshtatur ambientet në 9 Prokurori pranë Gjykatave të Shkallës së Parë. Këto institucione kanë marrë masat për përshtatjen e mjediseve/zyrave për ti bërë miqësore për të miturit, duke shfrytëzuar hapësirat në dispozicion. Prokuroria e Përgjithshme Në 9 prokurori të shkallës së parë janë marrë masa për përshtatjen e mjediseve/zyrave për ti bërë miqësore për të miturit, duke shfrytëzuar maksimalisht hapësirat në dispozicion. Nga ana tjetër, aty ku kjo nuk është e mundur, shfrytëzohen edhe ambientet e krijuara posaçërisht në komisariatet e policisë. UNICEF Me mbështetjen e UNICEF-it ka përfunduar përshtatja infrastrukture, mobilimi dhe pajisja me aparaturat e nevojshme e dy Njësive për Intervistimin e të Miturve, në Drejtoritë Vendore të Policisë në Berat dhe Gjirokastrë. Ndërkohë, ka nisur përshtatja në Drejtoritë/Komisariatet e Policisë në Fier, Sarandë, Kukës, Peshkopi, dhe Korçë. Krahas të miturve në këto mjedise të përshtatura për të miturit mund të shfrytëzohen edhe për intervistimin e viktimave të krimeve seksuale dhe atyre të trafikimit.
Objektivi Specifik 3: Fushata sensibilizuese për aksesin e të miturve në drejtësi dhe të shërbimeve që ofron sistemi për ta									
3.1									UNICEF UNICEF në bashkëpunim me Save the Children, zyrat vendore arsimore dhe qendrat komunitare në Berat dhe Gjirokastrë kanë organizuar dy fushata sensibilizuese në fushën e ‘parandalimit dhe zgjidhjes me metoda

	Zhvillimi i aktiviteteve sensibilizuese në lidhje me të drejtat e të miturve autor, vitikima, dëshmitar dhe shërbimet që mund të përfitojnë nëpërmjet garantimit të të drejtës së fëmijës për informacion e këshillim ligjorë përmes përfshirjes në kurrikulat shkollore të edukimit ligjor.	2018 - 2021	Drejtoria e Ndihmës Juridike Falas (MD), DHKA, Gjykatat/KLGJ, Prokurori/KLP, MB, AP, DPPSH, MSHMS, MASR, ASHDMF, OJF/Donatorët	1.Hartimi i 1 (një) plani ndërgjegjësimi. 2. Zhvillimi i 10-20 në vit i aktiviteteve sensibilizuese pranë institucioneve arsimore, shëndetësore, vendore, penitenciare, gjyqësore dhe të tjera.	1,500,000		4900 Euro (TdH) UNICEF Njohja me metodat restauruese: 119,325 ALL njohja me të drejtave dhe shërbimet: 575,000 ALL	Realizuar	restauruese të konflikteve' dhe 'njohjes së të drejtave dhe shërbimeve që përfitojnë të miturit autorë, viktime, dhe dëshmitarë të veprave penale'. Për shkak të pandemisë një pjesë e seancave informative dhe orkshopeve me fëmijët e arsimit të detyruar dhe të mesëm u zhvilluan në distancë përmes platformës zoom. Këto fushata, përveçse ndërgjegjësimi të mbi 120 fëmijëve dhe të rinjve në Berat dhe Gjirokastrë mbi të drejtat, mekanizmat për pëmbushjen e tyre, dhe shërbimet e ofruara në kuadrin e drejtësisë penale për të mitur, përbëjnë gjithashtu edhe një eksperiencë të vlefshme për pasurimin dhe zbatimin e përvitshëm të planeve të ndërgjegjësimi që mund të zbatohen pranë institucioneve arsimore. Udhëzuesi për Ndihmën Juridike Miqësore ndaj Fëmijës përgatitur nga Zyra e UNICEF për Evropën dhe Azinë Qendrore është përkthyer në gjuhën shqipe nga Zyra e UNICEF në Tiranë dhe është gati për publikim. Dhoma Kombetare e Avokatisë Kodi i Drejtësisë Penale për të Mitur është pjesë e kurrikulës së Shkollës së Avokatisë prej hyrjes në fuqi të tij. Zhvillohen 2 orë mesimore mbi KDPM në vit. Drejtoria e Ndihmës Juridike Falas Ndërgjegjësimi dhe edukimi ligjor i publikut mbi ofrimin e ndihmës juridike dhe kushtet për përftimin e saj janë disa nga detyrimet e parashikuara në kuadër të garantimit të mirëfunksionimit dhe mirëadministrimit të sistemit të ndihmës juridike të garantuar nga shteti. Në këtë kuadër, duke patur në vemendje priritetet dhe objektivat e vendosura Drejtoria e Ndihmës Juridike Falas, bazuar mbi planin e punës për gjashtëmujorin e parë të vitit 2020, ka hartuar një kalendar aktiviteteve ndërgjegjësuere me fokus informimin dhe edukimin ligjor të publikut. Për shkak të situatës së krijuar si pasojë e pandemisë Covid-19, jo të gjitha aktivitetet patën mundësi të realizohen por edhe përpos këtij fakti, drejtoria ka vijuar me proceset e punës përmes mjeteve alternative duke ofruar shërbime ligjore falas dhe informacion online si dhe përmes një linje të gjelbër të vendosur në dispozicion për të gjithë qytetarët.
--	---	-------------	---	--	-----------	--	--	-----------	---

									Me qëllim realizimin e këtij aktiviteti dhe në përmbushje të objektivit specifik të parashikuar, Drejtoria e Ndhmës Juridike Falas ka zhvilluar më datë 09.3.2020, një sesion informues / seminar mbi: “Shërbimin ligjor falas, sistemi i ndihmës juridike të garantuar nga shteti, aksesit në drejtësi dhe të drejtat e kategorive të veçanta”, në Qendrën e Ri-Integritimit të të Miturve në Kavajë. Ky aktivitet është zhvilluar në tre grupe të ndryshme sipas grupmoshave të të miturve. Nga ana e stafit të DNJF u përgatitën disa materiale të cilat u vendosën në dispozicion të të miturve për të garantuar informimin e plotë të tyre, ndërgjegjësimin mbi të drejtat që gëzojnë në kuadër të sistemit të ndihmës juridike falas dhe më gjerë dhe mënyrës/rrugës që duhet ndjekur për të ushtruar këto të drejta. Materialet e përgatitura siguronin informacion në gjuhë të thjeshtë (jo teknike), të kuptueshme dhe të qartë mbi sistemin e ndihmës juridike falas, kushtet e përfitimit, mënyrës së aplikimit dhe ofruesit e këtij shërbimi. Konkretisht, materialet që u përgatitën në kuadër të këtij sesioni informues janë si vijon: - Manual për ndihmën juridike të garantuar nga shteti me informacion të koncentruar në një gjuhë të thjeshtë për shërbimin ligjor falas, subjektet përfitues, mënyra e aplikimit dhe ku të drejtohen për të përfituar; - Fletëpalosje /poster informues; - Pyetësor për njohuritë mbi të drejtat dhe detyrimet, efektiviteti i sesionit informues dhe nevoja për aktivitete të tjera në këtë kuadër. Gjithashtu, ky aktivitet shërbeu dhe ju dha mundësinë të miturve për marrë çdo lloj informacioni për të cilin ata kishin nevojë. Aktiviteti nuk ka kërkuar kosto shtesë. Theksojmë faktin se duke qënë një aktivitet që shtrihet në kohë për vetë karakterin që ka, Drejtoria është e angazhuar maksimalisht në drejtim të ndërgjegjësimit dhe edukimit ligjor të publikut dhe do të vijojë me aktivitete të tjera ndërgjegjësuese për të gjithë qytetarët duke patur në fokus kategoritë e veçanta të ligjit. (të miturit si një nga kategoritë e veçanta). Drejtoria e Ndhmës Juridike Falas ka tashmë të krijuar dhe funksionale faqen zyrtare
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

									www.ndihmajuridike.gov.al në të cilën është publikuar çdo informacion që lidhet me ndihmën juridike të garantuar nga shteti duke siguruar kështu informacion dhe mundësi për të aplikuar dhe përfutur nga ky sistem. Gjithashtu, DNJF ka funksionale faqet zyrtare në rrjetet sociale të facebook dhe instagram të cilat gjithashtu i shërbejnë rritjes së ndërgjegjësimit përmes publikimit të sa më shumë informacioneve mbi këto shërbime falas që mundësohen dhe garantohen nga shteti. Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale A. Nisur nga situata e shkaktuar për shkak të fatkeqësisë natyrore shkaktuar nga Covid 19, Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, ndërmori një sërë masash, jo vetëm për të parandaluar përhapjen e këtij virusi, por edhe për ti ardhur në ndihmë, duke siguruar mbështetjen e nevojshme për njerëzit në nevojë. Këto masa të menjëhershme, kishin për qëllim gjithashtu krijimin e një mjedisi të mundshëm për të siguruar vazhdimësinë e shërbimeve të specializuara të ndihmës për gratë, fëmijët, si edhe viktimat e dhunës në familje. Protokollet dhe udhëzimet specifike janë përgatitur dhe miratuar në mënyrë që këto shërbime të sigurojnë mbrojtje, mbështetje dhe trajtim profesional për rastet e ndodhura gjatë urgjencës së COVID. Udhëzimi Nr.253, datë 10.04.2020, i Ministrit të Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale “ Për menaxhimin e rasteve të fëmijëve në nevojë për mbrojtje, gjatë periudhës së fatkeqësisë natyrore për arsye të epidemisë së shkaktuar nga Covid-19”. Qëllimi i këtij udhëzimi është përcaktimi i procedurave dhe veprimeve konkrete të strukturave të mbrojtjes së fëmijës, për menaxhimin e rasteve të fëmijëve në nevojë për mbrojtje, gjatë periudhës së fatkeqësisë natyrore për shkak të epidemisë së shkaktuar nga COVID-19. Strukturat e Mbrojtjes së Fëmijës, mbështesin, ndërgjegjësojnë, informojnë fëmijët dhe familjet e tyre, rreth situatës së krijuar nga epidemia e shkaktuar nga COVID-19, për masat parandaluese, shenjat dhe simptomat për identifikimin e sëmundjes, rrugët e referimit tek
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

									strukturat shëndetësore, numrat e emergjencës dhe si të aksesojnë shërbimet e ofruara, në territorin ku jetojnë. B. Plani Kombëtar i De-Institucionalizimit 2020-2023 aktualisht është hartuar dhe së shpejti do të miratohet nga Këshilli i Ministrave, bazuar në një proces vlerësimi të institucioneve të përkujdesit, të ndërmarra për të planifikuar procesin e transformimit (tranzicionit). Plani i veprimit integron politika dhe programe specifike për të zvogëluar institucionalizimin e sistemit të kujdesit për fëmijë, duke synuar shndërrimin e shërbimeve që ofrohen në institucionet rezidenciale në shërbime multidisiplinare me bazë komunitare, të cilat mund të krijojnë alternativa të specializuara të kujdesit, duke siguruar kështu mundësi për një jetë më të mirë dhe të pavarur për grupin e synuar të fëmijëve bazuar në interesin më të mirë të parimit të fëmijës. Çdo fëmijë ka të drejtë të jetojë në një familje, qoftë familja biologjike (lindja) ose familja kujdestare (nëse nuk kanë familje ose nëse janë në rrezik për të qëndruar në familje). Këto të drejta janë të përcaktuara në Kombet e Bashkuara dhe traktatet detyruese juridike evropiane të përcaktuara në Konventën për të Drejtat e Njeriut, përfshirë Konventën për të Drejtat e Personave me Aftësi të Kufizuara, Konventën për të Drejtat e Fëmijëve, Kartën Sociale Evropiane të Rishikuar dhe Kartën e të Drejtave Themelore të Bashkimit Evropian. Nëpërmjet krijimit të një linje buxhetore të vecantë, Fondit Social, dhe alokimit të buxhetit qëndror, mundësohet që cdo bashki të ngrejë shërbime shoqërore në territor për grupet në nevojë duke garantuar shërbimet shoqërore minimale (apo shporta e shërbimeve) si dhe qëndrueshmëri të shërbimeve aktuale sipas nevojave të specifikuara në Planin Social të cdo bashkie. Sfidë shumë e rëndësishme mbetet aftësia e pushtetit vendor për të planifikuar dhe menaxhuar fondet. Me fondin e parashikuar në PBS për vitin 2020, Programi “Përfshirja sociale dhe përkujdesi social”, janë financuar 14 bashki për ngritjen e 14 shërbimeve të reja, me një fond 61,412,587 ALL, nga këto 8 shërbime të reja për fëmijë .
--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

									Prioritet, në vitet në vazhdim, do kenë ato bashki në të cilat nuk ofrohet asnjë shërbim shoqëror. Ndërsa për bashkitë në të cilat rezulton se mundësia e përdorimit të shërbimeve është tepër e kufizuar për shkak të kapacitetit të pamjaftueshëm, duhet të shihet mundësia e harmonizimit dhe e plotësimit të nevojës në bashkitë më të afërta. C. Takime të zhvilluara në kuadër të çështjeve që lidhen me fëmijët në konflikt me ligjin Në datën 10-12 shkurt 2020 u organizua një workshop lidhur me menaxhimin e rasteve të fëmijëve në konflikt me ligjin me organizatën Terre des Hommes . Avokati i Popullit Gjatë situatës së jashtëzakonshme, të pandemisë COVID-19, Avokati i Popullit dhe KMPDF ka luajtur rol proaktiv në drejtim të promovimit të të drejtave të fëmijëve me qëllim informimin dhe ndërgjegjësimin e institucioneve të administratës shtetërore, në ushtrimin e detyrave të tyre funksionale, në përputhje me legjislacionin në fuqi. Zhvillimi i veprimtarive promovuese është realizuar nëpërmjet publikimit në faqen zyrtare <i>online</i> të AP dhe KMPDF të deklaratave të përditësuara lidhur me situatën e COVID-19, të karakterit: - informues/këshillues për fëmijët në gjuhë të thjeshtë dhe miqësore; - advokues për ndarjen e praktikave më të mira të punës nga organizata ndëkombëtare; - sugjerues/rekomandues për mënyrën e adresimit dhe zgjidhjes adekuate të problematikave të evidentuara gjatë pandemisë. Konkretisht, institucioni i Avokatit të Popullit, për t'u ardhur në ndihmë të gjithë institucioneve shtetërore përgjegjëse në ushtrimin e detyrave të tyre funksionale, pjesë e qenësishme e zinxhirit të sistemit të integruar të mbrojtjes së fëmijës, për të përballuar me sukses këtë situatë pandemie, me qëllim mbrojtjen dhe garantimin e jetës së fëmijëve në përputhje me profilin dhe nevojat e tyre rekomandoi edhe :
--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

								➤ Marrjen e masave për dezinfektimin e mjediseve në institucionet e privimit të lirisë a paraburgimit, ku trajtohen të miturit në konflikt me ligjin. ➤ Marrjen e masave për të miturit në konflikt me ligjin, të cilët janë duke vuajtur dënimet në institucionet e privimit të lirisë për të bërë të mundur aplikimin e programeve rehabilituese dhe/ose të ndërmjetësit për dënimet alternative ose aplikimin e dënimeve alternative të parashikuara në Kodin e Drejtësisë Penale për të Mitur. Gjithashtu, aplikimin e masave të shmangies alternative nga dënimi. Mekanizmi Kombëtar për Parandalimin e Torturës (MKPT), gjatë kësaj periudhe në përbushje të funksionit mbrojtës dhe parandalues, e ka ushtruar detyrën e tij duke monitoruar në vazhdimësi <i>online</i> institucionet. Monitorimet dhe kontaktet <i>online</i> nga Mekanizmi Kombëtar kanë qenë të vazhdueshme dhe intensive me Institutin e të Miturve Kavajë, që prej fillimit të pandemisë në vend, duke marrë parasysh situatën e shkaktuar nga pandemia COVID-19. Në IEVP Kavajë, janë gjithsej 22 të mitur, nga të cilët 21 të paraburgosur dhe 1 i dënuar. Në datën 8.3.2020, në institucion kanë shkuar dy të paraburgosur, të cilët nuk kanë pasur probleme shëndetësore, pasi në zbatim të udhëzimit të Rregullores të brendshme të Drejtorisë së Përgjithshme të Burgjeve, miratuar me urdhrin nr.5561/3 prot, datë 5.9.2006, për disiplinimin dhe menaxhimin sa më efikas në trajtimin shëndetësor të të dënuarve dhe të paraburgosurve në realizimin e ekzaminimeve mjekësore për të paraburgosurit, dhe sipas urdhrit nr.1858 datë 19.02.2018, të Drejtorit të Përgjithshëm të Burgjeve për ekzaminimet mjekësore të të miturve, i janë bërë dhe analizat e përgjithshme, dhe kanë rezultuar normale dhe pa probleme. Në këtë mënyrë, është evidentuar dhe në kartelën shëndetësore të secilit të mitur të dënuar apo të paraburgosur, në këtë institucion.
--	--	--	--	--	--	--	--	--

									IEVP Kavajë, ka informuar mbi masat e marra për stafin e institucionit në lidhje me mospërhapjen apo parandalimin e sëmundjes infektive COVID-19. Është ngritur me shpejtësi stafi i shëndetësisë në këtë institucion, që ndjek të gjithë masat e vendosura nga Ministria e Shëndetësisë, për parandalimin apo mospërhapjen e virusit COVID-19, që nga pritja e personelit dhe deri te familjari apo çdo person tjetër, që futet në IEVP Kavajë, i bëhet i ditur mbi kontrollin që do i bëhet nga personeli shëndetësor i gatshëm. Nëse punonjësi i përgjigjet të gjitha pyetjeve dhe nga matja e temperaturës rezulton normal, ai është i gatshëm të vazhdojë detyrën të cilën ka, nëse ka temperaturë ose ka takuar ndonjë person të ardhur nga shtetet e prekura me COVID-19 ai automatikisht nuk lejohet të marrë detyrën dhe menjëherë i raportohet drejtorit të institucionit dhe shefit të shëndetësisë. E njëjta procedurë kryhet dhe me familjarët e të miturve, edhe pse ata nuk kanë kontakte të drejtpërdrejta me fëmijët e tyre. Institucioni ka bërë të mundur kontaktin me Skype, ku janë përshtatur dy dhoma, njëra tek dhoma e takimeve “skype-1”, për familjarët, dhe tjetra te dhoma e pranimit “skype-2”, për të miturit, ku bëhet e mundur dhe biseda me skype prind-fëmijë. Kjo gjë realizohet pasi i konfirmohet oficerit të rojes nga stafi i shëndetësisë, që familjari është klinikisht i shëndetshëm dhe nuk paraqet komplikacione shëndetësore të shoqëruara me temperaturë ose kollë. Në IEVP Kavajë, është kryer dezinfektimi total nga subjekte të licensuara për DDD (dezinfektim, deratizim, dezinfektim), si dhe me rekomandimin e Drejtorit të Përgjithshëm të Burgjeve. Institucioni i Ekzekutimeve të Vendimeve Penale për të Mitur në Kavajë, në bashkëpunim me stafin e shëndetësisë, edukimit dhe policisë ka realizuar bashkëbisedim testim, me të miturit e paraburgosur dhe të dënuar për situatën aktuale dhe kujdesin që duhet të kenë, në ruajtjen e distancës me njëri-tjetrin, etj. Po ashtu, ky institucion ka krijuar tre dhoma observimi, që do shërbejnë për të miturit të paraburgosur apo të dënuar, nëse do ketë me viroza stinale të shoqëruara me temperaturë ose
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

									kollë, në këtë mënyrë këto dhoma do të jenë në dispozicion të tyre dhe kujdesi shëndetësor në 24 orë. Ky institucion ka informuar se nuk kanë patur mungesa në detergjente, si dhe janë pajisur rregullisht me materiale mjekësore. Kjo periudhë ka ndikuar në shtimin e vetëdijes mbi domosdoshmërinë për të harmonizuar punën dhe përpjekjet e aktorëve shtetërorë dhe të shoqërisë civile, me synimin e realizimit të të drejtave themelore të fëmijëve edhe në periudha fatkeqësie natyrore apo emergjencash. Ministria e Arsimit Sportit dhe Rinisë Për periudhën janar – qershor 2020 institucionet arsimore parauniversitare kanë realizuar veprimtaritë e mëposhtme: 1. Zhvillimi i aktivitete sensibilizuese në shkollat e arsimit bazë në lidhje me njohjen e të drejtave të të miturve autorë në konflikt me ligjin, viktimat apo dëshmitarë. Temat e këtyre aktiviteteve ndërgjegjësuere me nxënës kanë qënë : • Të drejtat e fëmijës dhe ndihma në raste abuzimi. • Takime me qëllim ofrim këshillim ligjor mbi kuadrin ligjor për të mitur. 2. Përmirësimi i aksesit të fëmijëve në drejtësi, informimi dhe riintegrimi i tyre përmes përfshirjes së moduleve kurrikulare të edukimit ligjor në lëndën Qytetari. Në bashkëpunim me NJMF janë trajtuar dhe kanë përfituar këshillim psikologjik falas nxënës të cilët kanë pasur probleme me drejtësinë. 3. Pjesëmarrje në projektet e përbashkëta të shkollës me OJF dhe organeve të vetëqeverisjes vendore në kaudrin e aktiviteteve sensibilizuese mbi menaxhimin e sjelljes agresive, parandalimin e akteve të dhunës, zgjidhjen e konflikteve dhe forcimin e marrëdhënieve mes shkollës, familjes dhe shoqërisë. Janë zhvilluar aktivitete dhe takime në grup të cilat ndihmojnë nxënësit kryesisht për menaxhimin e sjelljes, agresivitetit, zgjidhjen e konflikteve, rregullimin e marrëdhënieve ndërpersonale dhe menaxhimin e emocioneve.
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

									ASHDMF Si rezultat i gjendjes së krijuar nga COVID -19 dhe shpalljes të gjëndjes së fatkeqësisë natyrore nga qeveria shqiptare me VKM Nr.243, datë 24.03.2020 “Për shpalljen e gjëndjes së fatkeqësisë natyrore”, Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale ka miratuar Udhëzim Nr.253, datë 10.04.2020 “Për menaxhimin e rasteve të fëmijëve në nevojë për mbrojtje, gjatë periudhës së fatkeqësisë natyrore për arsye të epidemisë së shkaktuar nga COVID-19”. Ky Udhëzim ka për qëllim të përcaktojë procedurat dhe veprimet konkrete të strukturave të mbrojtjes së fëmijës, për menaxhimin e rasteve të fëmijëve në nevojë për mbrojtje, gjatë periudhës së fatkeqësisë natyrore për shkak të epidemisë së shkaktuar nga COVID-19. Në bazë të këtij Udhëzimi Punonjësit e Mbrojtjes së Fëmijës në bashki ose njësi administrative, bashkëpunojnë në mënyrë aktive me punonjësit e shëndetit, psikologët e shkollave për përditësimin e informacionit lidhur me evidentimin dhe trajtimin e rasteve të dyshuara me COVID-19 në territorin e tyre si dhe për referimin dhe trajtimin e rasteve të fëmijëve në nevojë për mbrojtje, duke përfshirë këtu edhe fëmijët në konflikt me ligjin. Udhëzimi është ndarë me stukturat e mbrojtjes së fëmijëve në bashki, shërbimet sociale rajonale dhe me drejtoritë e policisë vendore në 12 qarqet e vendit. ASHDMF ka udhëzuar që gjatë kësaj periudhe, Punonjësit e Mbrojtjes së Fëmijës të bashkëpunojnë ngushtë dhe të ndajnë informacione kryesisht me punonjësit e policisë dhe shëndetësisë. Gjatë periudhës janar-qershor janë zhvilluar takime periodike javore online mes ASHDMF, UNICEF dhe punonjësve për mbrojtjen e fëmijëve. Në këto takime janë dhënë udhëzime teknike për PMF-të lidhur me rastet që mund të identifikohen dhe procedurat që do të ndiqen. Për profesionistët janë shpërndarë dhe fletë palosje me udhëzime praktike për përballimin e situatës së pamdemisë. Bazuar në Ligjin Nr.18/2017 “Për të Drejtat dhe Mbrojtjen e Fëmijës”, Njësitë për Mbrojtjen e Fëmijës (NJMF) raportojnë pranë Agjencisë Shtetërore për të Drejtat dhe Mbrojtjen e Fëmijës (ASHDMF) periodikisht të dhënat
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

									statistikore që kanë përpunuar për fëmijët në nevojë për mbrojtje në territorin e bashkisë dhe njësive administrative përkatëse. Për periudhën janar – mars 2020 nga PMF raportohet se janë menaxhuar 29 raste të fëmijëve në konflikt me ligjin. Të dhënat për periudhën prill – qershor janë duke u mbledhur dhe përpunuar. Terre des Hommes Ka vijuar me ngritjen e kapaciteteve dhe gjatë kësaj periudhe janë trajnuar 291 nxënës të shkollave dhe mësues mbi parimet e drejtësisë restauruese për të mitur në Tiranë, Korçë, Durrës, etj
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Objektivi 2: Garantimi i procesit të rregullt ligjor për të miturit

Nr.	Aktivitetet	Afati i realizimit	Institucioni përgjegjës	Indikatorët e zbatimit	Buxheti i parashikuar për vitin 2020	Buxheti i shpenzuar për realizimin e aktivitetit Janar-Qershor 2020		Statusi i aktivitetit për periudhën Janar – Qershor 2020 (E realizuar/në proces/ parealizuar)	Përshkrimi i arritjeve për periudhën Janar-Qershor 2020
						Buxheti Shtetit	Donatorë		
Indikatorët - numri i seksioneve në gjykata dhe prokurori për të miturit: - numri i gjyqtarëve/prokurorëve/oficerëve të policisë/avokatëve/psikologëve/ndërmjetësve/punonjësve të sistemit peniteciar të trajnuar për çështjet e të miturve; - numri i punonjësve të mbrojtjes së fëmijëve dhe përfaqësueve procedurale; - numri i institucioneve që hedhin të dhëna në Sistemin e Integruar të të Dhënave të Drejtësisë Penale për të Mitur; - numri i akteve ligjore/nënligjore të miratuara me qëllim bashkërendimin e punës në një mjedis të përshtatur për fëmijët;									
Objektivi Specifik 1: Seksione të specializuara për gjykimin e çështjeve të drejtësisë për të miturit									
1.1	Hartimi dhe miratimi i kuadrit rregullator për ngritjen e seksioneve për të miturit në gjykata dhe prokurori	2019-2020	MD, KM, KLGJ, KLP	Miratimi i 1 (një) vendimi të KM për përcaktimin e hartës së re gjyqësore	0			Proces	Prokuroria e Përgjithshme Në zbatim të ligjit për prokurorinë, në çdo prokurori krijohen seksiose me jo më pak se tre prokurorë bazuar në numrin dhe specializimin e prokurorëve, llojin e përhapjen e veprave penale, subjekteve e rekomandimeve prioritare. Nga ana tjetër, ligji parashikon që në strukturën e prokurorisë të përfshihet detyrimisht seksioni për të miturit, në rast se gjykata përkatëse e ka një të tillë. Këshilli i Lartë i Prokurorisë Prokuroria organizohet dhe funksionon pranë sistemit gjyqësor (neni 12 i Ligjit nr.97/2016). Seksioni i posaçëm për të miturit ngrihet, në çdo rast, në prokuroritë pranë gjykatave në të cilat

								janë krijuar seksionet përkatëse për gjykimin e të miturve. (neni 21 i Ligjit 97/2016). Me Udhëzimin nr.79, datë 30.05.2019 Këshilli i Lartë Gjyqësor “<i>Mbi caktimin e gjyqtarëve për gjykimin e çështjeve të drejtësisë për të mitur</i>”, ka rregulluar gjykimin e çështjeve penale me të mitur. Seksionet pranë prokurorisë funksionojnë sipas organizimit të seksioneve në sistemin gjyqësor. Në prokuroritë pranë gjykatës së shkallës së parë me juridiksion të përgjithshëm janë krijuar gjithsej 11 seksione. Në prokuroritë e tjera, për shkak të numrit të ulët të prokurorëve nuk është e mundur të ngrihen seksione. Bazuar në nenin 29 të Kodit të Drejtësisë Penale për të Mitur, ndjekja penale në çështjet e drejtësisë penale për të mitur në këto prokurori bëhet nga prokurorë të trajnuar dhe/ose specializuar në këtë fushë
1.2	Fuqizimi i seksioneve për të miturit në gjykata dhe prokurori	2019 - 2021	KLJGJ, KLP	Numri i seksioneve në gjykata dhe prokurori për të miturit dhe specializimi 100 -150 magjistratë dhe oficerë të policisë gjyqësore për çështjet e të miturve	160,920,000		Proces	Këshilli i Lartë Gjyqësor Me Udhëzimin nr. 79, datë 30.05.2019, KLJGJ përcakton rregulla mbi caktimin e gjyqtarëve për gjykimin e çështjeve të drejtësisë për të mitur. Me anë të këtij udhëzimi detyruet KLJGJ udhëzon gjykatat e shkallës së parë dhe ato të apelit të juridiksionit të përgjithshëm që të caktojnë së paku 3 gjyqtarë për gjykimin e çështjeve penale me të mitur në konflikt me ligjin ose të mitur viktimë nga vepra penale, si edhe ndjekjen e programeve të trajnimeve vazhduese në fushën e Drejtësisë Penale për të Mitur, me qëllim specializimin e gjyqtarëve. KLJGJ ngarkon këshillat e gjykatave për zbatimin e udhëzimit, përditësimin e listës së gjyqtarëve që specializohen në fushën e Drejtësisë Penale për të mitur, si edhe përcjelljen te KLJGJ të këtyre listave, për të patur në vijimësi informacion të saktë mbi gjyqtarët e specializuar për çështjet me të mitur. Këshilli i Lartë i Prokurorisë

								Me vendimin nr. 52 datë 11.02.2020 Këshilli i Lartë i Pokurorisë ka miratuar aktivitetet trajnuese të Shkollës së Magjistraturës dhe pjesëmarrjen e prokurorëve në trajnimin vazhdues pranë Shkollës së Magjistraturës, për periudhën Janar- Mars 2020. Me vendimin nr. 129, datë 19.05.2020 Këshilli i Lartë i Pokurorisë ka miratuar aktivitetet trajnuese të Shkollës së Magjistraturës dhe pjesëmarrjen e prokurorëve në trajnimin vazhdues pranë Shkollës së Magjistraturës, për periudhën Prill - Qershor 2020. Shkolla e Magjistraturës në periudhën janar-qershor ka zhvilluar gjithsej 3 (tre) aktivitete trajnuese për çështjet e të miturve. Dy aktivitete trajnuese janë anuluar për shkak të situatës së krijuar nga COVID-19. Në aktivitetet trajnuese të zhvilluara nga Shkolla e Magjistraturës, janë trajnuar gjithsej 11 magjistratë të profilit prokuror. Konkretisht: 1. Aktivitet trajnues datë 4-5 shkurt 2020 me temë “Masat e sigurimit dhe dënimet ndaj të miturve – duke synuar një praktikë të unifikuar bazuar në rastet konkrete” (të trajnuar 9 prokurorë) 2. Aktivitet trajnues online datë 22 prill 2020 me temë “Risite e ligjit nr. 35/2017, lidhur me pozitën (statusin) procedurale të “viktimitës”, përfshirë edhe “të miturin viktimë” (sipas ligjit nr. 37/2017 – Kodi i Drejtësisë Penale për të Miturin (të trajnuar 1 prokuror) 3. Aktivitet trajnues online datë 4-5 qershor 2020 me temë “Sistemi i integruar i mbrojtjes së të drejtave të fëmijëve dhe rendesia e bashkëpunimit institucional në zbatim të parimeve të KDF-së dhe të ligjit nr. 18/2017, “Për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës. Vlerësimi i riskut nga gjykata dhe zbatimi i masave emergjente të mbrojtjes” (të trajnuar 1 prokuror) Prokuroria e Përgjithshme
--	--	--	--	--	--	--	--	---

									Bazuar në sa më sipër, janë krijuar seksione në 11 prokurori të shkallës së parë me juridiksion të përgjithshëm. Nga ana tjetër, pavarësisht se në prokuroritë e tjera për shkak të numrit të ulët të prokurorëve nuk është e mundur të ngrihen seksione, bazuar në nenin 29 të Kodit të Drejtësisë Penale për të Mitur, ndjekja penale në çështjet e drejtësisë penale për të mitur në këto prokurori bëhet nga prokurorë të trajnuar dhe/ose specializuar në këtë fushë
Objektivi Specifik 2: Profesionistë të specializuar në drejtësinë për të miturit									
2.1	Specializimi dhe trajnimi i profesionistëve që mbulojnë të drejtat e fëmijëve në çështjet e drejtësisë	2018 - 2021	MD, SHM, ASHMDF, UP/Punonjës Social, DHKA, DHKNd, DPB, Shërbimi i Provës, IML, KSHB, OJF/Donatorët	1. Hartimi i kurrikulave/programe trajnimi për: - oficer policie, - gjyqtarë, - prokurorë, - punonjës të NJMF, - punonjës të shërbimit të provës, - burgjeve, - avokat, - ndërmjetës, - psikolog, - përfaqësuesit proceduralë, - profesionistë të tjerë: 2. Trajnimi/specializimi i 150-200 punonjësve	674,640	280,500 (SH.M)	32680 Euro(tdH) UNICEF Trajnime dhe mbështetje profesionistëve në nivel vendor në menaxhimin e rastit dhe ofrimin e shërbimeve të integruara fëmijëve në kontakt/konflikt me ligjin në Berat dhe Gjirokastrë: 3,098,600 ALL Trajnime dhe mbështetje në zbatimin e drejtësisë restauruese dhe teknikave të ndërmjetësimit : 709,500 ALL Trajnime mbi qasjen	Realizuar	UNICEF Ndonëse procesi i hartimit të kurrikulave dhe programeve të standardizuara është duke u konsultuar me Shkollën e Magjistraturës dhe organizata të tjera partnere që veprojnë në këtë fushë, UNICEF përmes bashkëpunimit me Save the Children ka lehtësuar një sërë trajnimesh të shoqëruara me asistencë teknike për profesionistët e strukturave të mbrojtjes së fëmijës dhe të drejtësisë për të mitur në nivel vendor në Berat dhe Gjirokastrë, të cilat mund të përbëjnë një bazë të dobishme për krijimin dhe konsolidimin në vijimësi të kurrikulave dhe programeve standarde. Ndër të tjera trajnimet dhe asistencë teknike e ofruar përfshijnë menaxhimin e rastit dhe lehtësimin e shërbimeve të integruara, zbatimin e masave të drejtësisë restauruese dhe teknikave të ndërmjetësimit, si dhe bashkëpunimi ndërsektorial në nivel vendor në fushën e drejtësisë penale për të mitur. Drejtoria e Përgjithshme e Policisë së Shtetit Në bashkëpunim dhe me mbështetjen e Programit suedez të Drejtësisë penale për të miturit, janë organizuar dhe zhvilluar dy seminare tre ditore “Për hartimin e kurrikulave mbi teknikat e intervistimit të

						ndërsektoriale të drejtësisë miqësore ndaj fëmijës 303,550 ALL		të miturve”, në të cilën morën pjesë dy ekspertë Suedeze, të cilët punojnë në fushën e intervistimit të të miturve, si dhe specialistë nga Akademia e Sigurisë, Specialisti i Sektorit për të Mitur dhe Dhunën në Familje në DPPSH, Specialistë për Hetimin e Krimeve dhe për të Mitur dhe Dhunën në Familje, pranë Komisarivateve të Policisë, dhe një psikolog nga DVP - Tiranë. - Si rezultat i seminareve të sipërpërmendur, si dhe ekspertizës dhe kontributit të dhënë nga ana e ekspertëve Suedeze, është mundësuar hartimi i projekt Programit Mësimor, dy javor për “Teknikat e Intervistimit Shkencor të të Miturve”, i cili aktualisht është në fazë konsultimi. - Gjatë periudhës Janar – Mars 2020 u planifikua dhe organizua një trajnim tre javor, trajnim trajnerësh mbi “Teknikat shkencore të intervistimit për të mitur”. Dy javët e para të trajnimit kanë përfunduar, por java e tretë u pezullua dhe është shtyrë për shkak të situatës COVID-19 Dhoma Kombëtare e Avokatisë Organizimi i një takimi të përbashkët ndërmjet DHASH dhe Drejtorit të sapoemëruar të DNJF me datë 30 qershor 2020 me qëllim përcaktimin dhe forcimin e bashkëpunimit lidhur me trajnimin e avokatëve të listës së ndihmës juridike dhe hartimin e një programi të veçantë trajnimi për këta të fundit. Janë specializuar 30 avokatë mbi KDPM në 2019. Pavarësisht se lista e avokatëve të specializuar është dërguar në gjykata dhe prokurori si dhe Ministrinë e Drejtësisë, bazuar në shqetësimet e përcjella nga këta avokatë, caktohen avokatë jo të specializuar për të miturit në konflikt me ligjin. DHASH në bashkëpunim me Programin HELP të Këshillit të Europës kishte parashikuar trajnimin dhe specializimin e avokatëve për të miturit në Prill 2020. Për shkak të situatës së pandemisë ky proces është shtyrë për në vjeshtë 2020.
--	--	--	--	--	--	--	--	---

									Shërbimi i Provës Në periudhën Janar – Qershor 2020 janë zhvilluar dy aktivitete në kuadër të Programit Shqiptar-Suedeze për Drejtësinë për të Mitur: trajnimi mbi përdorimin e vlerësimit të Riskut dhe Nevojave, dhe aktivitet mentorimi. Të tjerat janë pezulluar për shkak të pandemisë të shkaktuar nga COVID-19. Akademia e Sigurisë Specialistë/lektorë nga Akademia e Sigurisë kanë marrë pjesë në dy seminare treditore “Për hartimin e kurrikulave mbi teknikat e intervistimit të të miturve”, në të cilën morën pjesë eksperte Suedeze, të cilët punojnë në fushën e intervistimit të të miturve, si dhe specialistë nga Sektori për të Mitur dhe Dhunën në Familje në DPPSH, specialistë për hetimin e krimeve dhe për të mitur e dhunën në familje pranë Komisarivateve të Policisë, si dhe një psikolog nga DVP - Tiranë. Në përfundim të seminareve të sipërpërmendur, si dhe ekspertizës dhe kontributit të dhënë nga ana e ekspertëve Suedeze, është mundësuar hartimi i programit mësimor dhe kurrikulës së një trajnimi dy javor për “Teknikat e intervistimit shkencor të të miturve”, i cili është miratuar me Urdhër nr.660, dt.05.06.2020 të Drejtorit/Rektorit të Akademisë së Sigurisë. Në fazat e mëvonshme, ky trajnim do të kryhet me specialistë të hetimit të krimeve me përfshirjen e të miturve në strukturat vendore të Policisë së Shtetit. Specialistë/lektorë nga Akademia e Sigurisë kanë marrë pjesë në një trajnim trajnerësh tre javor, mbi “Teknikat shkencore të intervistimit për të mitur”. Dy javët e para të trajnimit kanë përfunduar, por java e tretë u pezullua dhe është shtyrë (për një afat të papërcaktuar) për shkak të situatës Covid-19. Aktivitetet e mësipërme nuk janë realizuar plotësisht, për shkak të situatës së krijuar nga Covid-19. Shpenzimet për kryerjen e
--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

									aktiviteteve të mësipërme janë përballuar nga donatorët . Prokuroria e Përgjithshme Komisioni i Policisë Gjyqësore po bashkëpunon me Shkollën e Magjistraturës për trajnimin vazhdues të oficerëve të policisë gjyqësore. Në këtë kuadër Shkolla, ka parashikuar në kalendarin e trajnimeve tema të posaçme për trajnimin e OPGJ në fushën e drejtësisë për të mitur. Shkolla e Magjistraturës SHM gjatë kësaj periudhe në funksion të zbatimit të masave të parashikuar në SDM ka kryer aktivitetet e mwposhtme: 1. Aktivitet trajnues datë 4-5 shkurt 2020 me temë “Masat e sigurimit dhe dënimet ndaj të miturve – duke synuar një praktikë të unifikuar bazuar në rastet konkrete” organizuar nga Shkolla e Magjistraturës në bashkëpunim me SIDA (të trajnuar 8 gjyqtar / 9 prokurorë / 4 këshilltar ligjor pranë PP) 2. Aktivitet trajnues online datë 22 prill 2020 me temë “Risiti e ligjit nr. 35/2017, lidhur me pozitën (statusin) procedurale të “viktimit”, përfshirë edhe “të miturin viktimit” organizuar nga Shkolla e Magjistraturës (sipas ligjit nr. 37/2017 – Kodi i Drejtësisë Penale për të Miturin” (të trajnuar 5 gjyqtar dhe 1 prokuror) 3. Aktivitet trajnues online datë 4-5 qershor 2020 me temë “Sistemi i integruar i mbrojtjes së të drejtave të fëmijëve dhe rendësia e bashkëpunimit institucional në zbatim të parimeve të KDF-së dhe të ligjit nr. 18/2017, “Për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës. Vlerësimi i riskut nga gjykata dhe zbatimi i masave
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

									emergjente të mbrojtjes” organizuar nga Shkolla e Magjistraturës (të trajnuar 10 gjyqtar, 1 prokuror, 1 Avokat Shteti dhe 4 koordinatorë). Terre des Hommes Ka vijuar puna duke hartuar guidat /udhërrëfyesët për avokatët dhe zbatimin i disa sesioneve trajnimi për rritjen e kapaciteteve të avokatëve. Hartimi i kurrikulës së trajnimit të vazhdueshëm për gjyqtarë dhe prokuror mbi drejtësinë restauruese dhe masat e shmangies. Trajnim për rritjen e kapaciteteve të përfaqësuesve të organizatave të shoqërisë civile mbi qasjet e drejtësisë restauruese . Ne përfundim të procesit një grup prej 20 mediatorësh janë trajnuar dhe u janë rritur kapacitetet për trajtimin e çështjeve penale për të mitur nëpërmjet ndërmjetësimit. Në përfundim të procesit një udhërrëfyes për trajtimin e çështjeve të të miturve në konflikt me ligjin do të jetë hartuar dhe do tu vijë në ndihmë avokatëve për trajtimin e çështjeve të të miturve. Gjithashtu një kurikul trajnimesh do të jetë arritur dhe një seri trajnimesh do të zbatohen në bashkëpunim dhe nën certifikimin e Dhomës Kombëtare të Avokatisë. Kurrikula do të përdoret nga shkolla e magjistraturës për të siguruar trajnimin e vazhdueshëm të gjyqtarëve dhe prokurorëve. Kjo kurrikul ka hyrë në programet mësimore të Shkollës së Magjistraturës për vitin mësimor 2019- 2020.18 organizata të trajnuara dhe me kapacitete e njohuri të rritura mbi çështjet e drejtësisë restauruese. Urdhëri i Psikologut Pas vijimit me trajnime, UP gjatë periudhës së pandemisë ka hasur vështirësi për vijimin e aktiviteteve për shkak të buxhetit.
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2.2	Zhvillimi i programeve për menaxhimin e rasteve për të miturit nga sistemi i drejtësisë	2019 - 2021	MD, OJF/Donatorët	Hartimi i 1 (një) - 2 (dy) udhërrëfyesve/manualeve për profesionistët që mbulojnë të drejtat e fëmijëve në çështjet e drejtësisë	713,927.5	8500 Euro (tdH) UNICEF Konsulent: 746,876 ALL	Realizuar	Terre des Hommes TdH do të hartojë një model për shërbime të reintegrimit të fëmijëve në konflikt me ligjin Protokollet e punës për zbatimin e modelit të shërbimeve të reintegrimit të fëmijëve në konflikt me ligjin janë në proces hartimi dhe pritet të përfundojnë sa më shpejt . UNICEF UNICEF ka përgatitur një draft-udhërrëfyes mbi 'Bashkërendimin Vendor të Drejtësisë Miqësore për Fëmijën dhe Menaxhimin e Koordinuar të Rastit të Fëmijës në Konflikt ose Kontakt me Ligjin.' Drafti i parë është ndarë me Ministrinë e Drejtësisë ndërsa është duke u konsultuar me punonjës dhe profesionistë të drejtësisë penale për të mitur në rrethet gjyqësore Berat dhe Gjyrokastër me qëllim reflektimin në të të praktikave premtuese në nivel lokal.
Objekti i Specifik 3: Shqyrtimi i drejtë dhe në kohë i çështjeve të drejtësisë për të miturit								
3.1*	Krijimi dhe funksionimi i Sistemit të Integruar të të Dhënave të Drejtësisë Penale për të Mitur	2018 - 2021	MD, MB, AKSHI, DPB, DPSHP, KLGJ/Gjykata, KLP/Prokurori, UNICEF	1. Ngritja e Sistemit të Integruar të të Dhënave të Drejtësisë Penale për të Mitur. 2. Zhvillimi i 1 (një) trajnimi për hedhjen e të dhënave në sistemin. 3. Raport vjetor 1 (një) vjeçar mbi numrin e çështjeve të hedhura në sistemin dhe ecurinë e tyre.	409,500	UNICEF Konsulentësh: 7,020,000.00 ALL	Proces	UNICEF Me miratimin zyrtar të termave të referencës nga Grupi i Punës së Ministrisë së Drejtësisë dhe AKSHI, UNICEF ka nisur procedurat për kontraktimin e përshtatjes së prototipit të Sistemit të Integruar të të Dhënave të Drejtësisë Penale për të Mitur, duke reflektuar kërkesat e Kodit të Drejtësisë Penale për të Mitur dhe shtuar përdoruesit e tjerë të autorizuar sipas Kodit. Përshtatja do të përfshijë gjithashtu përmirësimin e sigurisë së aksesit të sistemit, regjistrimit të rasteve, dhe gjenerimit të raporteve si dhe do të shoqërohet me trajnimin e përdoruesve të autorizuar nga institucionet përkatëse. Agjencia Kombëtare e Shoqërisë së Informacionit Bazuar në ligjin Nr. 37/2017 Kodi i Drejtësisë Penale për të Mitur (kreu XV, neni 136 & 137) , VKM-së Nr. 149 datë 20.03.2019 “Për krijimin, organizimin, funksionimin, karakteristikat e përdorimit

									e aksesimit, të dhënat parësore e dytësore dhe dhënësin e Informacionit të Sistemit të Integruar të të Dhënave të Drejtësisë Penale për të Mitur” , si dhe në zbatim të Vendimit Nr. 673 datë 22.11.2017 të Këshillit të Ministrave “Për Riorganizimin e Agjencisë Kombëtare të Shoqërisë së Informacionit”, i ndryshuar si dhe në kuadër të projektit “Përmirësimi dhe mirëmbajtja e Sistemit të Integruar të të Dhënave të Drejtësisë Penale për të Mitur, u ngrit grupi i përbashkët i punës ndërmjetë AKSHI dhe MD-së i cili hartoi Termat e Referencës/specifikimeve teknike me objekt “Përmirësimi i sistemit të integruar të të dhënave të drejtësisë penale për të mitur” gjatë periudhës Janar 2020. Këto terma ju dorëzuan nga ana e AKSHI-t MD-së, e cila më pas ja kaloi UNICEF në mënyrë që ata të procedonin me tej me realizimin e procedurës së prokurimit dhe kontraktimit të ekspertëve që do të bëjnë implementimet e kërkuara . Ministira e Drejtësisë Për herë të parë do të vihet në funksion Sistemi i Integruar i të Dhënave të Drejtësisë Penal për të Mitur dhe është në proces, përditësimi i sistemit dhe trajnimi i stafeve të institucioneve shtetërore (gjykatë, prokurori, polici e shtetit etj) të cilët do të përdorin këtë system në funksion të të miturve. Gjatë kësaj periudhe është vijuar komunikimi me AKSHI-n dhe UNICEF, me qëllim krijimin dhe funksionimin e sistemit. Grupi i Punës ka vijuar takimet në muajin janar, për hartimin e termave të referencës, studimin e tregut dhe përcaktimin e kriterëve të veçanta për përmirësimin e sistemit. MD i ka dërguar shkresën AKSHI-t për hostimin e sistemit dhe marrëveshjen e bashkëpunimit ndërmjet MD-së dhe AKSHI-t, si dhe i janë përcjellë termat e referencës UNICEF-it, pas shkresës së ardhur nga AKSHI. Pas shpalljes së TOR’s është përzgjedhur Qendra CEMT për zhvillimin dhe përmirësimin e sistemit. UNICEF ka përzgjedhur Qendren per Vlerësim, Menaxhim dhe Trajnim
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

									(CEMT) si organizatën zbatuese të ndërhyrjes për përmirësimin dhe përfaqshjen e prototipit të sistemit elektronik të të dhënave për drejtësinë për të mitur. Gjatë muajve në vijim do të zhvillohen takime pune me institucionet përkatëse dhe trajnime për përdorimin e sistemit. Këshilli i Lartë Gjyqësor Në fundin e vitit 2019 KLGJ ngriti një grup të posaçëm pune për kryerjen e një studimi në lidhje me Sistemin e Menaxhimit të Çështjeve në gjykata, i cili hartoi një raport të hollësishëm mbi problematikat e shumta të funksionimit të këtij sistemi. Në gjendjen që është aktualisht, ky sistem nuk mundëson krijimin dhe funksionimin e Sistemit të Integruar të të Dhënave të Drejtësisë Penale për të Mitur. Aktualisht, kur janë identifikuar dhe renditur problematikat e sistemeve të menaxhimit të çështjeve gjyqësore në nivel gjykatash, KLGJ, në bashkëpunim me partnerët ndërkombëtarë po punojnë për hartimin e një projekti që në fazën fillestare do të mundësojë mirëmbajtjen korrigjuese dhe parandaluese për sistemet aktuale të menaxhimit të çështjeve gjyqësore ICMIS dhe ARKIT gjatë periudhës tranzitore, për të vijuar më pas me krijimin e një sistemi të ri, që të përmbushë nevojat e gjykatave dhe të publikut. Me krijimin e sistemit të ri të menaxhimit të çështjeve gjyqësore, do të mundësohet edhe krijimi dhe funksionimi i Sistemit të Integruar të të Dhënave të Drejtësisë Penale për të Mitur. Këshilli i Lartë i Prokurorisë Këshilli i Ministrave me vendimin nr. 149, datë 20.03.2019, ka parashikuar rregullat për krijimin dhe funksionimit të Sistemit të Integruar të të Dhënave të Drejtësisë Penale për të Mitur. Institucioni përgjegjës për dhënien e të dhënave është Prokuoria e Përgjithshme, sipas pikës 11 gërma “b” e VKM 149 datë
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

									20.03.2019. Këshilli i Lartë i Prokurorisë është pjesë e Sistemit të Integruar të të Dhënave të Drejtësisë Penale për të Mitur, në rolin e subjektit të interesuar (neni 13 i VKM 149, datë 20.03.2019).
Objektivi Specifik 4: Përmirësimi i kuadrit ligjor që normon të drejtat e të miturve në sistemin e drejtësisë									
4.1	Plotësimi i kuadrit nënligjor në zbatim të Kodit të Drejtësisë Penale për të Miturit	2018	KM, MD, MASR, UNICEF	13 akte nënligjore të miratuara në zbatim të Kodit të Drejtësisë Penale për të Miturit	0	10000 Euro (tdH) Publikim: 160,000.00 ALL UNICEF	Realizuar	Ministria e Drejtësisë Paketa e urdhërave dhe udhëzimeve të Ministrisë të Drejtësisë në zbatim të ligjit nr. 37/2017 “Kodi i Drejtësisë Penale për të Mitur” është e finalizuar dhe e miratuar dhe tashmë ka filluar zbatimin i tyre nga institucionet ligjzbatuese. Gjithashtu, janë miratuar dhe aktet nënligjore nga Këshilli i Ministrave. UNICEF ka realizuar publikimin e Kodit të Drejtësisë Penale për të Mitur së bashku me aktet nënligjore në zbatim të tij, 500 kopje të të cilit u janë shpërndarë punonjësve dhe profesionistëve që trajtojnë çështje të drejtësisë për të mitur në rrethe të ndryshme të vendit. TdHommes ka përfunduar protokollet e punës për CPU për trajtimin e fëmijëve në konflikt me ligjin dhe pritjet miratimi i tyre nga ASHMDf.	
4.2	Ndryshime në aktet ligjore civile, penale dhe administrative sipas nevojës së identifikuar	2019- 2021	Kuvend, KM, MD	1. Hartimi i 2 (dy) studimeve/analizave për identifikimin e ndryshimeve në Kodin e Familjes dhe Kodin Penal; 2. Hartimi I 2 (dy) projektligjeve për ndryshime/shtesa në Kodin e Familjes.	520,060	UNICEF Konsulent: 1,080,000.00 ALL	Proces	UNICEF Ndonëse nisja e punës për identifikimin e ndryshimeve të nevojshme në Kodin e Familjes dhe Kodin Penal është penguar për shkak të zbatimit të masave emergjente të pandemisë, UNICEF ka zhvilluar aktivitete sensibilizuese me Deputetët e Parlamentit të Shqipërisë dhe organizatat partnere për të rritur bazën advokuese për adresimin e fenomenit të martesave të fëmijëve, veçanërisht lidhur me rritjen e pritshmë të këtij fenomeni gjatë pandemisë, si pasojë e mbylljes së shkollave për një periudhë të gjatë dhe vështirësive të shtuara ekonomike të grupeve më të rrezikuara. Ministria e Drejtësisë	

									Në zbatim të urdhrit të Kryeministrit nr. 75., dt.09.06.2020 “Për ngritjen e grupit ndërinstitucional të punës për përmirësimin e sistemit të parandalimit dhe adresimit të dhunës ndaj të miturve”, MD ka ngritur një grup pune “Për përmirësimin e sistemit të parandalimit dhe adresimit të abuzimit seksual ndaj të miturve”. Kuvendi Gjatë periudhës janar-qershor 2020 nuk ka pasur nisma ligjore për ndryshime dhe shtesa lidhur me të drejtat e të miturve në kodin penal dhe Kodin e Familjes. Kuvendi i Shqipërisë do të angazhet për shqyrtimin dhe miratimin e nismave ligjore në momentin kur ato të depozitohen nga Këshilli i Ministrave apo nga deputetë.
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Objekti 3: Parandalimi i ri-përfshirjes të të miturve/të rinjve në krime

Nr.	Aktivitetet	Afati i realizimit	Institucioni përgjegjës	Indikatorët e zbatimit	Buxheti i parashikuar për vitin 2020	Buxheti i shpenzuar për realizimin e aktivitetit Janar-Qershor 2020		Statusi i aktivitetit për periudhën Janar – Qershor 2020 (E realizuar/në proces/ parealizuar)	Përshkrimi i arritjeve për periudhën Janar-Qershor 2020
						Buxheti i Shtetit	Donatorë		
Indikatorët - ngritja e Qendrës për Parandalimin e Krimeve të të Miturve dhe të Rinjve; - numri i fëmijëve të përfshirë në programet e parandalimit									
Objekti i Specifik 1: Parandalimi i kriminalitetit dhe të shkeljeve të ligjit									
1.1	² Krijimi dhe funksionimi i Qendrës për parandalimin e krimeve të të miturve dhe të rinjve	2019	MD, DAP, MFE, KM	Ngritja e Qendrës për Parandalimin e Krimeve të të miturve dhe të rinjve	4,156,632		UNICEF Konsulent: 660,000 ALL	Në process nga 2019	Departamenti i Administratës Publike Struktura e Qendrës për Parandalimin e Krimeve të të Miturve është miratuar me Urdhër të Kryeministrit Nr. 115, datë 04.09.2019. Ministria e Drejtësisë Ka vijuar porcesi punës për ngritjen e Qendrës, gjatë tre muajve të parë të 2020. MD i ka përcjellë DAP -it shkresën për

² Qendra për parandalimin e Krimeve të të miturve dhe të Rinjve fillon funksionimin në datën 1 Janar 2019

								shpalljen e vendeve vakante për Qendrën e Parandalimit të Krimeve për të Miturit dhe të Rinjtë, si dhe përshkrimet e punës sipas formatit të përcaktuar. Gjithashtu është përfunduar dokumentacioni, i cili normon funksionimin e brendshëm të Qendrës për Parandalimin e të Miturve, si dhe kanë vijuar procedurat e rekrutimit të stafit. Komisioneri për të drejtën e informimit dhe mbrojtjen e të dhënave personale Zyra e Komisionerit në kuadër të fushës së veprimtarisë së tij, përsa i përket aktiviteteve ndërgjegjëse për çështje që lidhen me të miturit, Zyra e Komisionerit, në bashkëpunim me Shkollën e Mesme Profesionale TIK “Hermann Gmeiner”, organizuan në muajin janar konkursin me temë “<i>Të rinjtë dhe privatesia</i>”. 10 grupe nxënësish të viteve të 3-ta dhe 4-ta të kësaj shkolle prezantuan projekt-aplikacione, ku “<i>politikat e privatesisë</i>” ishin elementi kryesor i vlerësimit nga ana e një jurie profesionale. Për përgatitjen e këtyre punimeve Zyra e Komisionerit dhe stafi i shkollës realizuan një cikël trajnues gjatë muajit janar 2020, për njohjen me parimet kryesore të garantimit të privatesisë dhe mbrojtjes së të dhënave personale. United National International Children’s Emergency Fund (UNICEF) UNICEF ka asistuar me hartimin e kuadrit rregullativ për vënien në funksionim të QPKMR-së dhe përshkrimet e punës së stafit ndërsa pritet që Ministria e Drejtësisë të përfundojë përzgjedhjen e mjediseve të qendrës dhe rekrutimin e personelit përgjegjës.
--	--	--	--	--	--	--	--	--

1.2	Vlerësimi i kriminalitetit të të miturve nën moshën e përgjegjësisë penale	2019 - 2021	MD/QPKMR, OJF/Projekte	Hartimi i 1 (një) raporti vjetor mbi kriminalitetin e të miturve nën moshën e përgjegjësisë penale dhe grupeve në risk	105,000			Parealizuar	Nuk ka zhvillime, pasi ky aktivitet wshtw vendosur qw do tw ndiqet nga Qendra e Parandalimit tw Krimeve pwr tw Miturit/Rinjt看 nw momentin qw do tw ngrihet.
1.3	Identifikimi i grupeve në risk të të miturve të moshës së përgjegjësisë penale	2019 - 2021			0			Parealizuar	Nuk ka zhvillime, pasi ky aktivitet wshtw vendosur qw do tw ndiqet nga Qendra e Parandalimit tw Krimeve pwr tw Miturit/Rinjt看 nw momentin qw do tw ngrihet.
1.4	Sigurimi i kuadrit infrastrukturor dhe zbatimin e programeve të parandalimit	2019 - 2021	MD/DPKMR, OJF/Projekte	Zbatimi i 2 (dy) programeve për veprimtari rehabilituese që lidhen: a) me mbështetjen pas lirimimit dhe b) me mbikëqyrjen pas kryerjes së dënimit.	4,467,432			Realizuar	Ministria e Drejtësisë Qendra e Parandalimit të Krimeve të të Miturve dhe të Rinjve, institucion ky i konceptuar si një mekanizëm në varësi të Ministrisë së Drejtësisë, që do të hartojë program parandalues dhe do të mbikëqyrë për një periudhë 6-mujore të miturit pas përfundimit të dënimit. Ky institucion është planifikuar me një kapacitet fillestar prej 16 punonjësish.. Janë miratuar draft programe rehabilituese, edukuese, integruese per trajtimin e te miturve 6 muaj para përfundimit të lirimimit dhe ndjekja 6 muaj pas lirimimit. Në momentin e ngritjes së QPKRM, Qendra do të vazhdoje me hartimin e programeve te tjera bashkekohorene bashkepunim me OJQ në vend per rehabilitimin e te rinjve dhe te miturve ne shoqeri te cilët kanë qënë në konflikt me Ligjin. DPB Janë hartuar që prej 2019, 2 (dy) Programe Rehabilituese “Prezantimi i të menduarit” dhe “Aftësitë Sociale” të cilat janë të aplikueshme edhe për kategorinë e të miturve.

Objekti 4: Rishoqërimi, riintegrimi dhe rehabilitimi i të miturve në kontakt ose konflikt me ligjin

Nr.	Aktivitetet	Afati i realizimit	Institucioni përgjegjës	Indikatorët e zbatimit	Buxheti i parashikuar për vitin 2020	Buxheti i shpenzuar për realizimin e aktivitetit Janar-Qershor 2020		Statusi i aktivitetit për periudhën Janar - Qershor 2020 (E realizuar/në proces/parealizuar)	Përshkrimi i arritjeve për periudhën Janar-Qetrshor 2020
						Buxheti i Shtetit	Donatorë		
Indikatorët - Numri fëmijëve dhe prindërve të përfshirë në programet e ri-integrimit; - Numri i fëmijëve të dënuar me burgim dhe me masa alternative; - Numri i fëmijëve ndaj të cilëve janë zbatuar masat alternative të shmangies nga ndjekja penale									
Objekti i Specifik 1: Aplikimi i programeve të drejtësisë restauruese/ndërmjetësimit									
1.1	Përmirësimi i kuadrit institucional për zbatimin e programeve të drejtësisë restauruese dhe të ndërmjetësimit	2018 - 2020	MD, DPSHP, ASHMDF, NJMF, DHKNd, Gjykata/KLGJ, Prokurori/KLP, OJF/Projekte	Zbatimi i 2 (dy) programeve për: i) drejtësinë restauruese dhe ii) ndërmjetësimin për të miturin dhe viktimën	407,520		UNICEF Workshope : 263,650 ALL Konsulent: 264,000.00 ALL	Proces	Këshilli i Lartë Gjyqsor KLGJ me Vendimin nr. 264 datë 21.11.2019 miratoi metodologjinë e pikëzimit me qëllim përcaktimin e nivelit të vlerësimit të gjyqtarit. Me anë të kësaj skeme, KLGJ nxiti gjyqtaret të referojnë çështjet për ndërmjetësim (sipas ligjit). Në kuadër të zbatimit të projektit të fuqizimit të sistemit të ndërmjetësimit në Shqipëri, KLGJ ka nënshkruar Memorandum Bashkëpunimi me Berlin Center for Integrative Mediation më datë 20.01.2020. Sipas këtij Memorandumi, do të hapen dy qendra ndërmjetësimi pilot në Tiranë dhe Durrës, ku nga ana e KLGJ do mundësohet facilitimi dhe bashkëpunimi mes qendrave dhe gjykatave. Në vazhdim KLGJ mbetet e hapur që në bashkëpunim me MD të zhvillojë programe për drejtësinë restaruese dhe ndërmjetësimin. Këshilli i Lartë i Prokurorisë Në lidhje me statistikën për zbatimin e këtyre programeve, në nenin 38 gërma “h” e ligjit nr. 97/2016 “Për organizimin dhe funksionimin e prokurorisë në Republikën e Shqipërisë” , parashikohet se : “Prokurori

									i Përgjithshëm i dërgon Ministrisë së Drejtësisë të dhënat statistikore të ndjekjes penale, për hartimin e statistikës së njësuar në fushën e drejtësisë”. Prokuroria e Përgjithshme Qendra (Zyra) e Zhvillimit për drejtësinë penale për të miturit në prokurori, në vijim të punës orientuese e unifikuese për gjithë prokuroritë dhe me mbështetje të programit të bashkëpunimit me Qeverinë e Mbretërisë së Suedisë, përmes Agjencisë Suedeze për Zhvillim Ndërkombëtar, "Sida", po përgatit një manual udhëzues për prokurorët dhe oficerët e policisë gjyqësore për çështjet penale me të miturit në konflikt me ligjin si dhe modele të unfikuara aktesh proceduriale. UNICEF Dy workshope mbi “Drejtësinë Restauruese dhe ndërmjetësimin për të miturit të konflikt me ligjin janë zhvilluar në Berat (17 qershor 2020) dhe Gjirokastër (25 qershor 2020) nga UNICEF në bashkëpunim me Save the Children. Pjesëmarrës në këto trajnime ishin profesionistë që marrin pjesë në proceset e drejtësisë penale për të mitur: përfaqësues të strukturave të mbrojtjes së fëmijës, punonjës të shërbimit të provës, oficerë të policisë, ndërmjetës, psikologë, prokurorë, dhe punonjës të qendrave sociale në bashki. Krahas kuadrit ligjor dhe praktikave për këto dy tema të ndërlidhura, pjesëmarrësve u janë vënë në dispozicion materiale burimore të përgatitura nga UNICEF përfshirë edhe Manualin mbi Drejtësinë Restauruese dhe Ndërmjetësimin për të Miturit në Kontakt me Ligjin, i cili trajton, ndër të tjera, bashkëpunimin midis Shërbimit të Provës dhe Shërbimit të Ndërmjetësimit.
Objektivi Specifik 2: Zhvillimi i planeve të këshillimit për të miturit dhe/ose familjen e tij									
2.1	Ngritja e kuadrit institucional për zbatimin e planeve të	2019 - 2021	MD, DPSHP, ASHMDF, NJMF, DPB, MASR, OJF/Projekte	1. Zbatimi i 1 (një) programi këshillimi për të miturit dhe familjen	2,400,000		UNICEF Këshillim: 183,200 ALL	Proces	UNICEF Praktikat e zbatuara në Berat dhe Gjirokastër kanë identifikuar disa elemente thelbësore të cilat mund t'i japin formë një programi të standardizuar të këshillimit për

këshillimit për
të miturit dhe
familjen

të miturin dhe/ose familjen. Ndër të tjera këto praktika vënë theksin tek: përshtatja e këshillimit ndaj shkelësve të mitur sjellja e të cilëve është pjesë e procesit të maturimit dhe ndaj atyre që mund të kenë një prirje drejt botës së krimin; adresimi tek shërbimet e duhura që mundësojnë zbatimin e një plani individual arsimor, orientimin e duhur drejt karrierës dhe punësueshmërisë, trajtimin të përshtatshëm të çështjeve të shëndetit mendor, si dhe përfshirjen e fëmijës/prindit në aktivitete edukative dhe socializuese në qendrat komunitare. Periudha e pandemisë tregoi se përdorimi i teknologjisë së informacionit/internetit mund të përmirësojë si menaxhimin e rastit ashtu edhe ofrimin në distance të shërbimeve për të miturit në kontakt/konflikt me ligjin .

Ministria e Arsimit Sportit dhe Rinisë
MASR ka vijuar punën në kuadër të drejtësisë penale për të mitur duke kryer:

- Trajnime/seminare me tryeza të përbashkëta me aktorët përgjegjës për mbrojtjen e të drejtave të fëmijëve.
- Hartimi i hartës sociale e shkollave me qëllim evidentimin e grupeve të rrezikuara.
- Funksionimi i grupeve të punës përgjegjëse për monitorimin, identifikimin dhe referimin e rasteve.(Mësues, psikolog, prindër dhe antarë të qeverisë së nxënësve)
- Njohja e nxënësve me drejtesinë për të mitur nëpërmjet orëve edukative.
- Informimi i mësuesve mbi procedurat e raportimit dhe referimit të rasteve.
- Nxitjen dhe promovimin e gjithëpërfshirjes në shkollë.
- Njohjen me format e trafikimit (ne bashkëpunim me komitetin antitrafik).
- Gjithëpërfshirje dhe mosdiskriminim, kjo dhe ne

								kuader te projektit “Jemi dhe ne- përfshirja sociale për fëmijet romë dhe Egjyptian” që janë realizuar përmes një cikli trajnimesh me aktorë të ndryshëm pjesëmarrës në edukimin e fëmijëve. - NJSHP përmes workshop-ve ka realizuar takime me nxënës prindër dhe mësues ku është informuar rreth dhunës dhe formave të referimit të saj. - Funksionimi dhe fuqizimi i kapaciteteve të shoqërisë civile për mbrojtjen e të drejtave të të miturve dhe krijimi i një klime mikpritëse dhe jo diskriminuese në shkollë. - Realizimi i një cikli trajnimesh me Bordin e shkollës mësues dhe NJSHPs. “Per qasjen e Disiplines Pozitive”. - Takime informuese me përfaqësues të të gjitha institucioneve me qëllim dokumentimin dhe referimin e rasteve potenciale të shkeljes së të drejtave të të miturve. - Për “Fuqizimin e zbatimit efektiv të mekanizmit Kombëtar të referimit në nivel lokal”. - Bashkëpunimi mes shkollave dhe qendrave Komunitare Multifunkionale me qëllim rritjen e ndërgjegjësimit për të parandaluar fenomenin e dhunës kundër të miturve dhe grave në grupet vulnerablë përmes përfshirjes në aktivitetet artistike.
Objektivi Specifik 3: Nxitja e aplikimit të masës alternative të shmangies nga ndjekja penale								
3.1	Ngritja e kuadrit infrastrukturor për zbatimin e masës së shmangies	2018 - 2021	MD, DPSHP, NJMF, OJF/Projekte	Funksionimi i 10 (dhjetë) ambienteve pranë qendrave komunitare për zbatimin e masës së shmangies.	3,500,000			UNICEF Ndonëse aplikimi i deritanishëm i shmangies nga ndjekja penale e shkelësve të mitur raportohet në nivele të ulta, pjesëmarrja në seminare të përbashkëta e zyrtarëve të lartë dhe profesionistëve të organeve të drejtësisë si dhe të strukturave të mbrojtjes së fëmijës (dy ebinare

									ndërkombëtare të organizuara nga Zyra Rajonale e UNICEF-it, dhe dy webinare lokale të organizuara nga UNICEF në bashkëpunim me Save the Children në Berat dhe Gjirokastrë) pritet të ndikojnë në rritjen e ndërgjegjësimit për aplikimin me përparësi dhe në formën e duhur të masës alternative të shmangies nga ndjekja penale e të miturve.
Objekti i Specifik 4: Inkurajimi i aplikimit të masave alternative të dënimit									
4.1	Fuqizimi i mekanizmave dhe strukturave për zbatimin e masave alternative të dënimit	2018 - 2021	MD, DPSHP, Polici, OJF/Projekte	Numri i strukturave organizative/punonjësve të caktuar në shërbim prove që mbulojnë çështjet e të miturve.	30,071,901		UNICEF Aktivitete social-ekonomike: 756,800 ALL Rritja e punësuesh mërisë së të miturve/pri ndërve: 1,290,000 ALL	Proces	UNICEF Krahas rritjes së kapaciteteve të strukturave përkatëse në qarqet Berat dhe Gjirokastrë, UNICEF në bashkëpunime me Save the Children ka ndihmuar përmes organizimit të aktiviteteve social-ekonomike që synojnë zbatimin efektiv të masave të shmangies dhe masave alternative të dënimit. Në peshë kryesore në këtë drejtim ka zënë pjesa e të rinjve me aftësi për jetën, këshillim për karrierën, mundësi të frekuentimit të shkollës dhe i ndjekjes së kurseve profesionale, si dhe ndërmjetësimi për punësim dhe zhvillimi i praktikave të paguara të punës. Shërbimi i Provës Ka vazhduar trajnimi i 17 specialistëve të Shërbimit të Provës të caktuar për trajtimin e çështjeve të të miturve, për vlerësimin e riskut dhe nevojave të të miturve në konflikt me ligjin.
Objekti i Specifik 5: Garantimi i një kuadri institucional që nxit dhe lehtëson edukimin, rehabilitimin dhe riintegrimin e të miturve në institucionet e paraburgimit dhe burgimit									
5.1	Krijimi i kuadrit infrastrukturor për zbatimin e masave të kufizimit të lirisë	2019 - 2020	MD, DPB, OJF/Projekte	Pilotimi i 1 (një) qendre edukuese/rehabilituese për të miturit me kufizim lirie	4,500,000			Realizuar	Ministria e Drejtësisë Referuar Vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 495, datë 10.6.2015 “Për ndryshimin e përgjegjësisë së administrimit, nga Ministria e Mbrojtjes te Ministria e Drejtësisë, të pronës nr. 139, me emërtim “Reperti ushtarak nr. 8890, objekte b130”, i ndryshuar përcaktohet që Ministria e Drejtësisë ka nën administrim pronën me sipërfaqe prej 92,797 m². Prona e përcaktuar është me vendndodhje në Mëzes, Tiranë, në afërsi të qendrave të banuar të zonës administrativë Kashar dhe është e regjistruar pranë ASHK-së në pronësi të Ministrisë së Drejtësisë. Gjatë 6 muajve të parë të 2020, grupi i punës ka

								vijuar punën me hartimin e pjesës narrative të projektit, si dhe pjesën teknike arkitekturore në bashkëpunim me studion e arktiektive dhe inxhinierëve. Projekti është paraqitur tek donatorët e huaj dhe pranë Ministrisë së Financave për mundësi financimi.
5.2	Përmirësimi i praktikës në zbatimin masave të dënimit me burgim	2019 - 2021	MD, DPB, OJF/Projekte	Standardizimi i 3 (tre) formateve të planeve që hartojnë punonjësit e IEVP/paraburgimit.	2,607,328	UNICEF Pjesëmarrj e në Konferenca : 392,028 ALL	Realizuar	UNICEF UNICEF në bashkëpunim me 'Aleancën për Mbrojtjen e Fëmijës gjatë Veprimeve Humanitare' kanë publikuar një Notë Teknike lidhur me situatën e fëmijëve të privuar nga liria gjatë emergjencës COVID-19. Nota është përkthyer në gjuhën shqipe dhe është ndarë me autoritetet në vend duke i shërbyer si udhërrëfyes për: 1.Vendosjen e një moratoriumi për hyrjet e reja të të miturve në mjedise të privimit të lirisë; 2.Lirimin e të gjithë atyre të miturve që mund të lirohen në siguri të plotë; dhe 3.Mbrojtjen e shëndetit dhe mirëqenies së gjithë atyre të miturve që iu duhet të mbeten në burgim. Në shkurt 2020, Zyra Rajonale e UNICEF-it organizoi në Sarajeve, Bosnje Hercegovinë Konferencën Rajonale për Qasjen e Fëmijëve në Drejtësi, ku Shqipëria u paraqit në mënyrë dinjitoze duke prezantuar rezultatet e reformimit të sistemit të drejtësisë drejt një sistemi më miqësor ndaj fëmijëve. Në parathënien e raportit të konferencës, vendi ynë është veçuar si një shembull pozitiv për lirimin e shumë të miturve të privuar nga liria, gjatë periudhës së pandemisë, dhe kjo është vënë re si nga qeveritë donatore ashtu edhe qeveri të tjera mike të Shqipërisë që e kanë nënshkruar atë parathënie.

5.3	Përmirësimi i programeve që lidhen me arsimimin, formimin profesional, punësimin, sportin, argëtimin dhe programe të tjera	2018 - 2021	MD, DPB, MASR, MFE, OJF/Projekte	Zbatimi i 10 (dhjetë) i programeve/aktiviteteve në institucionet e sistemit penitenciar: - arsimimit; - formimit profesional; - punësimit; - menaxhimi I sjelljes e agresivitetit, përmes promovimit të aftësive pro-sociale; - zgjidhje e konflikteve dhe parandalimi i dhunës; - forcimit të marrëdhënieve me familjen; - program për parandalimin e bulizmit; - ndërhyrjes gjithëpërfshirëse të komunitetit; - rekreative dhe sportive; - edukuese, kulturore dhe fetare; - radikalizimit dhe terrorizmit.	4,800,000			Realizuar	Ministria e Arsimit Sportit dhe Rinisë - Trajnime/seminare me tryeza të përbashkëta me aktorët përgjegjës për mbrojtjen e të drejtave të fëmijëve. - Hartimi i hartës sociale e shkollave me qëllim evidentimin e grupeve të rrezikuara. - Funksionimi i grupeve të punës përgjegjëse për monitorimin, identifikimin dhe referimin e rasteve.(Mësues, psikolog, prindër dhe antarë të qeverisë së nxënësve) - Njohja e nxënësve me drejtesinë për të mitur nëpërmjet orëve edukative. - Informimi i mësuesve mbi procedurat e raportimit dhe referimit të rasteve. - Nxitjen dhe promovimin e gjithëpërfshirjes në shkollë. - Njohjen me format e trafikimit (ne bashkëpunim me komitetin antitrafik). - Gjithëpërfshirje dhe mosdiskriminim, kjo dhe ne kuader te projektit “Jemi dhe ne- përfshirja sociale për fëmijet romë dhe Egjiptian” që janë realizuar përmes një cikli trajnimesh me aktorë të ndryshëm pjesëmarrës në edukimin e fëmijëve. - NJSHP përmes workshop-ve ka realizuar takime me nxënës prindër dhe mësues ku është informuar rreth dhunës dhe formave të referimit të saj. - Funksionimi dhe fuqizimi i kapaciteteve të shoqërisë civile për mbrojtjen e të drejtave të të miturve dhe krijimi i një klime mikpritëse dhe jo diskriminuese në shkollë. - Realizimi i një cikli trajnimesh me Bordin e shkollës mësues dhe NJSHPs. “Per qasjen e Disiplines Pozitive”.
-----	--	-------------	----------------------------------	---	-----------	--	--	-----------	--

								• Takime informuese me perfaqësues të të gjitha institucioneve me qëllim dokumentimin dhe referimin e rasteve potenciale të shkeljes së të drejtave të të miturve. • Për “Fuqizimin e zbatimit efektiv të mekanizmit Kombëtar të referimit në nivel lokal”. • Bashkëpunimi mes shkollave dhe qendrave Komunitare Multifunkionale me qëllim rritjen e ndërgjegjësimit për të parandaluar fenomenin e dhunës kundër të miturve dhe grave në grupet vulnerablë përmes përfshirjes në aktivitetet artistike.
5.4	Përgatitja e materialeve informuese për të drejtat e të miturve në institucionet e sistemit penitenciar	2018 - 2021	MD, DPB, OJF/Projekte	Përgatitja e 2 (dy) formateve pamflete/dokumente informuese në vit për të miturin dhe prindin/të afërmin	156,000		Realizuar	DPB Krahas materialeve informuese të prodhuara, administrata e IM Kavajë ka organizuar edhe sesione informuese-ndërgjegjëse me të miturit dhe prindërit e tyre mbi të drejtat dhe mundësitë që mund t’u ofrohen për rehabilitim dhe riintegrim të miturve. 100% e të miturve dhe 60% e prindërve janë informuar mbi të drejtat e të miturve dhe aplikimin e drejtësisë miqësore për ta. UNICEF ka mbështetur edhe Urdhrin e Psikologut, për të hartuar një seri prej 4 broshurash informuese për gjyqtarët dhe prokurorët, lidhur me rolin e psikologut në proceset penale, civile apo familjare në të cilat përfshihet i mituri. Këto broshura synojnë të lehtësojnë bashkëveprimin mes magistratëve dhe psikologëve dhe të krijojnë pritshmëri të qarta për punën e këtij profesionisti. Ato janë shpërndarë pranë çdo gjykate dhe prokurorie si dhe mund të gjenden në faqen Eëb: https://ëëë.unicef.org/albania/sq/raporte/pies%C3%ABmarria-e-psikologut-

								n%C3%AB-procese-t%C3%AB-dreit%C3%ABsis%C3%AB-p%C3%AB-t%C3%AB-mitur
--	--	--	--	--	--	--	--	--

Objekti 5: Forcimi i bashkëpunimit të institucioneve të sistemit të drejtësisë për të mitur

Nr.	Aktivitetet	Afati i realizimit	Institucioni përgjegjës	Indikatorët e zbatimit	Buxheti i parashikuar për vitin 2020	Buxheti i shpenzuar për realizimin e aktivitetit Janar-Qershor 2020		Statusi i aktivitetit për periudhën Janar - Qershor 2020 (E realizuar/në proces/parealizuar)	Përshkrimi i arritjeve për periudhën Janar-Qershor 2020
						Buxheti Shtetit	Donatorët		
Indikatorët - Numri i institucioneve dhe përfaqësuesve të angazhuar në nivel qendror dhe vendor në çështjet e drejtësisë për të miturit									
Objekti i Specifik 1: Forcimi i bashkëpunimit ndërinstitucional									
1.1	³ Ngritja dhe funksionimi i rrjetit ndërinstitucional në nivel qendror për çështjet e drejtësisë për të miturit	2018 - 2021	MD, MB, MFE, MASR, MSHMS, ASHDMF, PP (prokuroria), KLGJ (gjykata), KDIMDHP, KMK, Avokati I Popullit, UP, UNICEF, OJF/Projekte	Krijimi i 1 (një) rrjeti funksional ndërinstitucional për çështjet e drejtësisë për të miturit	222,840			Realizuar	Drejtoria e Përgjithshme e Drejtërisë së Shtetit Është hartuar dhe miratuar Program Pune Nr.1737, datë 04.03.2020, “Për zbatimin e masave dhe përmeshjen e detyrimeve që burojnë nga “Plani Kombëtar i Veprimit për mbrojtjen e fëmijëve nga shfrytëzimi ekonomik, përfshirë fëmijët në situatë rruge 2019 – 2021”, në të cilin janë parashikuar detyra konkrete për strukturat qendrore dhe vendore të Policisë së Shtetit. Këshilli i Lartë Gjyqsor KLGJ ka nënshkruar një Memorandum Bashkëpunimi me Administratën e Gjykatave Kombëtare në Suedi (projekt i financuar nga Agjencia Suedeze për Zhvillim Sida për mbështetjen e drejtësisë penale për

3 Në zbatim të Strategjisë dhe Kodit do të ngrihet dhe funksionojë rrjeti i përfaqësuesve për adresimin e çështjeve që lidhen me drejtësinë për të mitur

3.1* Totali financiar 2018 -2021 për objektivin specifik nr.3, të objektivit strategjik nr. 2 është 2,424,636 nga të cilat 1,107,000 financohen nga donatorët

								të miturit në Shqipëri. Projekti shtrihet nën programin "Forcimi i kapaciteteve të agjencive ligjzbatuese dhe gjykatave shqiptare për të përmbushur standardet ndërkombëtare të drejtave të njeriut lidhur me drejtësinë për të miturit- një qasje gjithëpërfshirëse e zinxhirit të drejtësisë". Ky Memorandum është nënshkruar në muajin janar 2020 me qëllim krijimin e një rrjeti gjyqtaresh dhe rritjen e kapaciteteve për drejtësinë për të mitur. KLGG mbetet e hapur për bashkëpunime në krijimin e rrjetit funksional ndërinstitucional. Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale Në Ministrinë e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, Drejtoria e Përgjithshme e Politikave të Zhvillimit të Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, Drejtoria e Politikave dhe Strategjive të Zhvillimit të Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, është Spektori i Politikave dhe Strategjive për Përfshirjen Sociale dhe Barazinë Gjinore, në të cilin hartohen edhe politikat dhe programet për çështjet e të drejtave dhe mbrojtjes së fëmijëve. Ministria e Drejtësisë Ka hartuar një plan pune të përbashkët me OJF dhe donatorë të ndryshëm të cilët ofrojnë shërbime të specializuara dhe trajnime në fushën e drejtësisë penale për të mitur me qëllim mbulimin dhe rakordimin e të gjitha aktiviteteve të parashikuara në këtë strategji. UNICEF Një draft-marrëveshje shumëpalëshe është përgatitur nga konsulenti për drejtësinë për të mitur pranë UNICEF-it në konsultim me autoritetet përgjegjëse në rrethet gjyqësore të Beratit dhe Gjirokastrës me qëllim vënien në funksionim në nivel vendor
1.2	Ngritja e komunitetit të praktikantëve në nivel vendor	2018 - 2021	Polici, Gjykata, Shërbim Prove, IEVP, NJMF, OJF/Projekte	Funksionimi i 10 (dhjetë) grupeve të komunitetit praktikantëve në nivel vendor	956,640		UNICEF Konsulent: 533,483 ALL	Proces

									të grupeve të komunitetit të praktikantëve të çështjeve të drejtësisë për të mitur. Kjo draft-marrëveshje, e cila pritet të nënshkruhet brenda këtij viti, synon të lehtësojë bashkërendimin e veprimeve ndërsektoriale të institucioneve përgjegjëse në nivel vendor sipas parashikimeve të Kodit të Drejtësisë Penale për të Mitur dhe Ligjit për të Drejtat dhe Mbrojtjen e Fëmijës.
--	--	--	--	--	--	--	--	--	---